

ingerul neamului românesc, ni l'a trimis pe d. Pâclișan?!

Dsa întruchipează doar „soluția” de mult așteptată și noi putem să ne culcăm pe cea-laltă ureche, căci stăm bine al dracului....

Manifestul opoziției. Opoziția unită din camera ungară a adresat ieri un nou manifest țării, provocându-o la rezistență în contra guvernului actual. Se arată în acest manifest că odată cu venirea lui Lukács în fruntea cabinetului ungar, a încetat în parlament orice stare de drept. În schimb a fost întronată cea mai completă anarhie. Hotărârile aduse în delegațiuni, cari au fost alese în mod ilegal de parlamentul ciuntit al majorității guvernamentale, nu pot fi băgate în seamă. Starea normală nu se va putea restabili decât atunci când nici unul dintre patronii sistemului de teroare nu va mai sta la locul ce ocupă. Schimbarea de sistem numai prin schimbarea persoanelor se poate închipui. Majoritatea profitând de situația externă critică, stăruiește cu o adevărată ipocizie în atitudinea-i de mai înainte și cere, în interesul restabilirii păcii interne, cu opoziția să desarmeze. Dar asta va trebui să înceteze odată. Opoziția nu poate dezerta dela datoria ce-i impune momentul, pentru că făcând aceasta, ar agrava și mai mult criza internă. Datoria ei e să restabilească viața normală în stat. Opoziția protestează împotriva noilor sarcini ce parlamentul ilegal și delegațiunile nu mai puțin ilegale, caută să stoarcă din sărăcia țării. Protestează împotriva oricărei politici de cucerire și a oricăror jertfe de sânge ce s'ar cere pentru a satisface ambițiunile străine de interesele națiunii”. Protestează ca pe teritoriul statului ungar să se institue dictatură militară și a tuturor actelor de teroare ale guvernului, ca încălcarea dreptului de întrunire și a libertății presei. Cere realizarea reformei electorale pe bazele stabilite în proiectul opoziției și în sfârșit, pune toată răspunderea pentru stările insuportabile de astăzi în sarcina guvernului și a majorității care-l susține.

Consiliu de miniștri — 12 ore fără întrerupere. Consiliul de miniștri, de care am vorbit și noi ieri, a durat 12 ore în șir, un lucru deosebit de semnificație între împrejurările de astăzi. Cu toate că ziarele oficiale și semi-oficioase din Viena în frunte cu „Fremdenblatt”, organul ministrului de externe, se grăbesc să ne asigure că în conferința de ieri noapte s'au discutat exclusiv numai chestiuni

privitoare la construirea noilor linii ferate din Bosnia, nu ne vine totuși să credem că n'ar fi venit vorba și de războiul din Balcani și de eventualele mijloace ce va lua monarhia spre a-și apăra interesele amenințate. La consiliu au luat parte, pe lângă cei 3 miniștri ai afacerilor comune, prim-miniștri, miniștri de finanțe și de comerț ai ambelor state, apoi amiralul Montecuccoli și ministrul căilor ferate din Austria, Forster. Cheltuielile pentru construirea noilor linii ferate din Bosnia s'au stabilit în suma de 260 milioane coroane. Spre a acoperi aceste cheltuieli, guvernul comun va cere un credit de 15 milioane anual, din care 10 milioane vor fi distribuite, în raportul cvotei, între Austria și Ungaria, iar restul de 5 milioane va suporta Bosnia.

Situația parlamentară.

Viena, 29 Octombrie.

Parlamentul austriac s'a ocupat în ultimele zile cu budgetul, iar după terminarea desbaterilor va face o pauză, care va atârna de începerea ședințelor delegațiunilor în Pesta. Despre singuraticile capitole ale preliminarului nu s'a prea vorbit mult, cu atât mai mult însă despre evenimentele din Balcani și despre eventualele lor consecvențe. Nu numai că cea mai mare parte din discursurile rostite s'au ocupat numai pe scurt cu politica internă, trecând apoi imediat la discuția politică externă, ba chiar și pe culoare chestiunea localizării războiului în Balcani formează tema principală a conversației între membrii diferitelor partide.

Nu credem că exagerăm, sau suntem pesimiști când constatăm că părerea generală despre situația politice externe este, că aceasta se agravează pe zi ce merge. Răspunsul primului ministru la interpeleziunile ce i s'au adresat relativ la politica externă a fost primit de toți deputații fără întreruperi, fără aplauze și cu o liniște semnificativă. Asigurările ministrului că guvernul își dă silința să păstreze pacea au fost ascultate cu scepticism, deoarece nu se prea văd rezultatele silințelor acestora. Insuși președintele consiliului de miniștri a trebuit să conceedă, făcând de-

clarație în numele întregului guvern, că poate garanta că în orice caz și în orice prejurare statul nostru nu va interveni.

Din nenumăratele zvonuri, care de mai fantastice și mai cornurate, ce se transmit zilnic din gură în gură, numai cu poți scoate un sâmbure de adevăr. Nu există nici o îndoială că status quo nu se poate menține în Balcani nici că le stă terilor în puțință să le constrângă pe celelalte state balcanice ca să renunțe la succesorul reputate până acum. Pentru monarhia noastră se pune acum o chestiune extrem de gravă; ce atitudine să iee ea față de imprevizibilele date. E nevoie de o mare iscusită precauțiune, căci interese mari sunt în joc.

Cât de adâncă este impresia ce-a produs-o ultimele evenimente din Balcani, așteptatele victorii ale coaliției balcanice, tembelismul general al Turciei, chiar și a partidelor germane, se poate vedea ales din faptul că chiar unii bărbați germani cari de altfel erau până acum foarte rezervați față de ideea trialismului, văd unica soluție a grelelor probleme ce răsar pe monarhia noastră, chiar în trialism, care putea abate pe Slavii noștri din sudul naarhiei dela cochetările cu frații lor de pe graniță, și i-ar alipi și mai mult de împărăria noastră.

Diplomația noastră s'a cufundat chiar cum într'un mister de nepătruns. O mare deprimare i-a cuprins pe toți diplomații noștri, ceea ce-i foarte natural când ne gândim cât de orbi și de surzi au fost acești diplomați în fața dezvoltării ce-au luat-o evenimentele în Balcani. Nici nu se știe de făcut sau nu vr'un plan pentru descurcarea acestei situații jenante. În tot cazul cererile noastre conducătoare nu mai judecă situația de superficial, ci cu mult mai sever. Consiliul de miniștri, întrunit ieri la 4 ore dimineața, a durat până astăzi la patru ore seara, așa dară douăsprezece. Nu credem să existe vr'un naiv care să creadă că obiectivele acestei discuții de 12 ore a fost numai cunoașterea stărilor din Bosnia, după cum spune comunicatul oficial ci cu totul altce-

Austriacus

să anunți pe domnul Paolo!... Știi că rolul meu este cam... hm!

— Cât ești de bună!

— Și ca recompensă mă faci să aștept un siert de ceas, să mor de frig... Spune-mi, te rog, tot așa faci și cu Isa?

— Nu, nu; te asigur că este pentru prima oară...

— Cred. Imi spune mereu...

— Ce lucru?

— Multe.

— Bune?

— Negreșit.

— De mine?

— De d-ta, și de dânsa... Ah, ce frig este prin părțile acestea.

Paolo șovăi o clipă, pe urmă murmură, cu un suris încurcat:

— Doamna Clotilde, nu știu... nu îndrănesc...

— Ce lucru?

— ...In casa mea... în casa noastră... este foc...

— Și nu îndrănesci? Sper că n'o să mă lași în frig, în mijlocul drumului... Până nu m'oi încălzi, o să trebuiască să mă lași să stau în casă, dragă Ardenghi... Imi vei da o ceașcă de ceai... și în urmă, o să-mi aduci și o trăsură. Nu?

— Mă rog, mă rog, donna Clotilde! Eu nu îndrănescam... dar d-ta ești prietena noastră, ingerul nostru... dar cum d-ta ești o femeie sfântă, imi era teamă ca flacărele din căminul nostru să nu ți se pară flacărele infernului...

— Infern sau nu, dar sfințenia mea a înghețat de frig. Mă rog, ești singur?

— Cum? Crezi că mai este cineva?

— Da, ai dreptate.

Ajunseră la porțiță. Paolo deschise, trecură prin grădiniță, intrară în casă.

— Ce cald este!

Clotilda Landi se uită prin casă, la salonul simplu și drăguț, inundat de o lumină blondă ce trecea prin perdelele galbene.

— Este frumos. Te felicit. Totul este blond, ca Isa. Ce bine le-ai potrivit. Chiar și roze galbene, pe timpul acesta. Drăguț, prea drăguț.

Aruncă pe canapea blana și mașonul și se așază pe un fotoliu, lângă foc.

— Imi dai un ceai?

— Dar...

— Ce este?

— Nu vrei să-ți scoți pălăria?

— Pentru ce?... Așa este obiceiul casei?

— Și Isa și-o scoate.

— Ce-are a face?... Dar în sfârșit...

Paolo luă pălăria, blana, mașonul, le duse în odaia de alături, se întoarse.

— Unde le-ai dus?

— Dincolo.

— Ce este dincolo!

Paolo răspunde cu un gest evasiv, surâzând.

— Este „Sancta sanctorum...” zise dânsa.

— Mai bine „foederis arca...”

— Pot să văd?

Se duse la ușe, ridică portiera, uitându-se din prag.

— Prea drăgălaș... Stil Imperiu: cum îi pe Isei. Mi-a spus dânsa.

— Îți spune totul...

— Totul. Nu vorbește de altceva... Ce e dat, mi se pare să văd pălăria și blana în colo...

— Să le iau?

—Nu; lasă-le.

Lăsă portiera, se întoarse în salon, surâzând blând și prietenos, se învărti prin camera tându-se la puținele tablouri ce erau. Paolo, ocupat cu samovarul, se uită din când în când dânsa. Era înaltă, palidă, ușoară și lină în care mișcare; suridea mereu, un suris ce se scurgea într'o umbră de melancolie gânditoare. Trecută de treizeci de ani, în părul său negru începuse să apară câte un fir alb, pe care dânsa căuta să-l ascundă.

Se așază iar lângă foc, și închise ochii.

— Așa dar, zise, aceasta este o garsoniera.

Paolo se întoarse cu o mișcare vie:

— Mă rog, donna Clotilde... casa mea și Isei, să n'o numești cu o vorbă așa de urâtă.

— Ai dreptate. Iartă-mă.

Câteva momente tăcură.

Samovarul începu să clocotească.

— O iubesti tare pe Isa, Ardenghi?

— D-ta știi cât o iubesc, căci dacă n'ai n'ai fi aici acum, nici n'ai fi dat protecția d-ta acestui amor puternic, care ne leagă viețile. E așa?

România și războiul.

Prețul neutralității.

În cât de secrete ar fi combinațiile diplomatice, sunt așezate baze și indicii, cari permit guvernului să le pătrundă și să le deslușească. Astfel în ce privește rolul României în războiul balcanic și în special intențiile ei, zis că e un mister. Eu cred că nu e un mister.

Dela congresul din Berlin până astăzi România a urmat aceeași politică externă, o politică slavă. Și din moment ce ea intră în relațiunea triplicei e natural că aceasta e politica pe care o urmează. La această politică nu s'ar putea face o fatală răpirea Basarabiei și o împingere mai mult veleitățile de mărire ale statului balcanic și în special ale Bugariei, în care România vede un pericol pentru viitor. România ar vrea să desfășoare astăzi ceea ce a ajutat să se facă în 1877—78. Și neputând să desfășoare tot creațiunile de atunci, ar vrea cel puțin să împiedece ca răul să devină mai mare. Și jaza necontenit repetată că România nu permite o extensiune teritorială a statului balcanic fără a pretinde și ea o compensație.

În această lucrul pare a fi clar. Acolo unde e mai misterios este când se cercetează înțelegeri României prin compensația la care se cercetăm și acest punct.

Congresul din Berlin dând României Dobrogea am dobândit o importantă porțiune de coastă pe Marea Neagră, pe care până atunci nu o aveam. Adecă n'aveam nici un contact direct cu marea. Acest litoral e netăgăduit un avantaj pentru țara noastră și dacă l'am fi dobândit fără a pierde Basarabia, am fi fost recunoscători Rusiei și am fi putut și azi aliații din această provincie transdanubiană a deveni în mare măsură discordanți între noi și bulgari. Pe partea bulgară au pretențiuni asupra Dobrogei, sub cuvânt că ar fi o țară locuită în întregime de conaționali de-ai lor, pe de altă parte sunt mulțumiți de granița dintre Dobrogea și Bulgaria, deschisă pe toată linia și nu de apărat, cu atât mai greu de apărat cu cât Bulgaria va deveni un stat mai mare și mai puternic. De când o stăpânește, România a făcut sacrificii enorme pentru această provincie și să păstreze și în viitor ar risca ultima picătură de sânge a fiilor ei.

Acum învederează că România are cel mai mare interes ca să fie militarizată și politizat superioră vecinei sale și ea ar pierde orice superioritate dacă Bulgaria s'ar mări și pierderi de teritorii din imperiul otoman.

De unde ezultă că ceea ce va pretinde România în caz când prin războiul actual Bulgaria va câștiga noi teritorii, este cel puțin rectificarea fruntariei bulgaro-dobrogene, precum și garanții în privința situației cuțovlahilor din Macedonia.

Unii cred că România va pretinde numai Silistra și un traseu mai rațional al fruntariei bulgaro-dobrogene, alții sunt de părere că România va cere quadrilaterul Rusciuc-Varna. Lucrul acesta nu se poate ști și el depinde și de împrejurări, însă, după umila mea părere, pe cât de justificată ar fi prima pretenție, adecă Silistria și o frontieră mai rațională decât cea actuală, pe atât de nejustificată și de nepolitică ar fi pretențiunea a doua. Am artăat de ce. Există populație românească dealungul țărmului dunărean, atât bulgar cât și sârb. Dunărea formând însă o frontieră naturală. România nu poate avea aspirațiuni în acele părți. Eu nu sunt diplomat, nici om de stat, dar îmi zic că chestia aceasta ar fi trebuit să fie deja tranșată între România și Bulgaria. Și poate că și este tranșată.

Pentru ca Bulgaria să-și poată trimite toată armata asupra turcilor și să lase fără nici o apărare întreaga sa frontieră de nord, pentru apărarea căreia toată armata sa iar fi fost de trebuință, dacă România s'ar fi arătat amenințătoare. Bulgaria a trebuit să-și asigure mai întâi binevoitoarea neutralitate a României. Această neutralitate să și-o fi asigurată Bulgaria pe gratis? Mie nu-mi vine a crede. Presupun că și diplomația noastră a făcut ceea ce au făcut toate diplomațiile din lume în împrejurări identice. A cerut Bulgariei compensații pentru cazul când ar fi biruitoare și ar câștiga noi teritorii și n'a dat Bulgariei asigurări liniștitoare decât după ce a obținut angajamente formale din partea ei.

Poate că s'a încheiat o convenție secretă. Poate că angajamentele s'au luat numai între suveranii celor două țări. Poate că a participat la această înțelegere, și aliata noastră Austro-Ungaria. Și de aceea România stă cu arma la picior, gata a interveni numai în cazul când Bulgaria nu s'ar ține de angajament. Negreșit că acestea nu sunt decât conjecturi, însă conjecturi cari decurg în mod logic din examinarea împrejurărilor. Mai sunt și ipoteze pe cari le voi examina.

Al. Ciurcu.

Bajonett auf!

Ședința de azi a camerei ungare. — În numele bajonetei. — 200 de guvernamentali — un singur opoziționist.

Conducătorii parlamentului actual au dovedit azi că sunt consecvenți. Nu s'au abătut nici cu un pas dela calca pe care o urmează dela memorabila dată de 4 Iunie, când, primaoră sub regimul Lukacs—Tisza, parlamentul a fost impresorat de o pădure de bajonete, chemate să asigure activitatea netulburată a partidului zămislit în numele „muncii naționale”.

Deputații din opoziție s'au intrunit azi dimineață în localitățile clubului partidului popular, de unde au pornit, câteva minute după 9, spre parlament. Nouă companii de soldați din armata comună erau postate în fața parlamentului. Când deputații, conduși de conții Károlyi și Appenyi, s'au apropiat de intrare, li-a ieșit înainte căpitanul Dutzer din regimentul 48 de infanterie și i-a întâmpinat cu cuvintele:

— Also, bitte nicht weiter!

Consternați, deputații isbucnesc în injurături la adresa armatei:

— Pfui! Să vă fie rușine! Asta-i armata ungurească? — strigă ei.

Un schimb agitat de cuvinte urmează între deputați și comandantul soldaților. Acesta repetă încă odată provocarea și apoi dă comanda:

— Bajonett auf! — și în momentul următor sute de bajonete se îndreaptă spre grupul deputaților. Conte Károlyi pășind înaintea capitanului spune cu glas înalt:

— În fața forței majore ne vedem siliți să ne retragem. Ne găsim în stare de asediu și nu voim să ne expunem viața.

După aceste cuvinte ale lui Károlyi, deputații din opoziție s'au depărtat, însoțiți de aclamațiile numerosului public ce venise să se desfășoare în scenele ce aștepta să se desfășoare în fața parlamentului.

În cameră se aflau vre-o 200 de deputați guvernamentali, iar din opoziție singur contele Andrassy a venit la ședință. La orele 10 și un sfert contele Tisza deschide ședința, declarând că, deoarece deputații excluși dela ședințe nu se supun hotărârii camerei, a fost silit să ia măsuri pentru a-i împiedeca să vină la ședință. Președintele a prezentat apoi mai multe propuneri ale camerei. Se dă citire protocolului în care acestea sunt precizate și dezvoltate. Intre ele e și aceea a deputatului Emeric Kammerer, care cere să se aleagă o comisie de 21 și acesteia să i se încredințeze revizuirea definitivă a regulamentului intern al camerei. Președintele propune ca proiectul prezentat de Kammerer să fie

— Da, așa este.
— Da, Clotilde, ești curată, fără păcate; când Isa, turburată de sentimentul ce-i csesse în suflet, s'a mărturisit d-tale, d-ta te-ai iertat-o, și... te-ai făcut sora noastră. Fii bine cuvântată...

— Gândea, în fața ei, Paolo îi vorbea cu glas și mișcat, ținându-o de mână. Se plecă, și zise iar:

— Fii bine cuvântată.

— Clotilde sgândări focul, și zise încet, și săl său voalat:

— Nu cred că fac rău...

— Gândea sprâncenele, gânditoare, apoi su-

— Fierbe apa. Imi dai ceaiul?

— Când Paolo turna ceaiul, pendula bătu

— O jumătate de ceas de când sunt aici...

— Trece timpul în casa asta.

— Prea repede, donna Clotilde.

— Paolo șezu lângă dânsa. Acum, învăteau,

— lingurițele în cești. Clotilde mișcă

— și cum ar fi vrut să vorbească, dar

— se uită mai departe în foc.

— Ce vrei să zici?

— Ei? Nimic.

— Mi s'a părut că...

— Nu...

— Ești prietenește.

— Este curios, știi? zise urmându-și șirul

— odată.

— Ce lucru?

— Doamne, poziția mea aici...

— Pentru ce? Din contra.

— Gândește-te dacă m'ar vedea cineva... pe

mine Clotilde Landi, austeră, nebănuita donna

Clotilde, în apartamentul secret al lui Paolo

Ardenghi... fără pălărie... Știi? dacă ne-ar sur-

prinde bărbatul meu, ar avea dreptul să ne

ucidă.

— Nostim ar fi: să mori cu bănuiala de dra-

goste, în cea mai perfectă castitate.

— Nu glumi! ce s'ar face fetițele mele?

— Fiindcă veni vorba de ele: ce fac?

— Bine. Cea mare însă...

— Ce are?

— Cine știe... poate schimbarea vârstei...

Știi că are patru-sprezece ani! Imi aduc aminte

că și eu la etatea ei, am avut crize de melanc-

olie, de tristețe. Zile întregi stam închisă în

odaie și plângeam. Și pentru ce? N'as ști să spui.

După doi ani, mi-a trecut. Nina samănă cu mine.

Sper că pentru ea, viața o să fie puțin mai...

Se întrerupse și se uită iar în foc.

— Puțin mai?...

— Nu, nu... am greșit... Nu știu ce vream

să zic.

— Și totuși...

— Nu, nu... nimic...

— Fie... Dar ce ai?

— Nimic... Ce să am?

— Ai ceva în figură, cum nu te-am văzut nici

odată.

— Pentru că nu te-ai uitat niciodată bine la mine. N'am nimic. Ceaiul este bun, focul m'a încălzit, odaia este drăguță, d-ta ești un prieten bun... Și pe urmă, aici, par'că simț pe Isa, pe care o iubesc ca pe o soră mai mică...

Ba ceva mai mult, par'că mă simț că mă transform, că sunt dânsa... poate din cauza aceasta mă simț atât de bine aici...

— Casa aceasta, este și a d-tale...

— Nu, nu din cauza aceasta...

— Atunci... nu pricep.

— ...Nici eu...

Paolo se uita la dânsa curios. Cu o mișcare nervoasă, Clotilde puse pe masă ceașca, și se ridică.

— Este târziu... trebuie să plec.

— Așa de grabă? De ce? Dar ce ai, donna Clotilde?

— Nimic... s'au mai bine zis, nu știu ce am. Sunt nervoasă. Poate din pricina florilor cari sunt aici.

— Vrei să deschiz fereastra?

— Nu te rog; este frig afară.

Se dete la fereastră, ridică perdeaua și se răzîmă cu fruntea de geam.

— Incepe să ningă.

Stătu așa, în tăcere, uitându-se la fulgii de zăpadă cari cădeau încet, peste frunzele galbene.

Afară nu se auzea nici un șgomot; pe urmă, dintr'o casă de alături, se auzi un pian.

desbătut în ședința de după amiazi. Miniștrii Lukács și Serényi depun câteva proiecte de natură secundară pe biroul camerei.

Contele Andrassy își ridică cuvântul în contra propunerii președintelui, rostind un discurs mai lung, în care dovedește că parlamentul, în forma lui de astăzi nu poate aduce hotărâri legale. Se miră cum îndrăznește Tisza să vină în fața parlamentului cu proiecte atât de însemnate, atunci când o mare parte a reprezentanților poporului sunt opriți să-și spună cuvântul. În asemenea împrejurări o colaborare a tuturor partidelor, — și ar trebui să fie când se votează legi de însemnătate capitală pentru parlamentarismul ungar — pare absolut exclusă.

Contele Tisza încearcă să justifice situația de azi a camerei, dar Andrassy nu-l ascultă, — părăsește ostentativ camera și guvernamentalii rămân acum singuri. Firește, că au primit toate propunerile președintelui, ba s'au grăbit chiar să-i voteze și încredere. După amiazi la orele 4 s'a ținut din nou ședință, desbătându-se proiectul prezentat de deputatul Kammerer. Asupra mersului desbaterilor n'am primit încă amănunte.

Scrisoare din Iași.

Noul guvern și politica externă. — „Un dar de româncă”. — În toiu iernei.

Iași, 15/28 Octomvrie.

Uf!.. S'a isprăvit în sfârșit și criza noastră politică.

Toată lumea, fără să mai ia în considerație că pentru unii n'au venit la putere „ai noștri”... — răsufală acum mai ușor. Căci ne temeam, dat fiind gravitatea amenințătoare cu care se precipită evenimentele externe, și chiar aproape de noi — să nu fim surprinși de cine știe ce împrejurare critică, în situația aceasta internă atât de turbure.

...În urma soluției dată nesfârșitei crize, se naște chestiunea: care va fi atitudinea noului guvern față de evenimentele externe din preajma noastră, traduse în războiul al cărui teatru e peninsula balcanică de care suntem legați printr'atâtea și atâtea interese?

Acum patru zile, când se zvonise că vom avea un guvern liberal, toată lumea se arăta îngrijorată, gândindu-se la eventualitatea unei mobilizări — căci, din comunicatele publicate în

ultimul timp în presa liberă, reiese că partidul liberal ar fi pentru o „atitudine mai energică” a României față de războiul balcanic.

Nemai venind liberalii, teama a mai scăzut. Din presa conservatoare și comunicatele guvernului conservator se pare că România va fi ținută încă în expectativa cea mai atentă.

— Nu trebuie exclusă însă pe viitor nici posibilitatea unei atitudini mai hotărâte din partea noastră. Totul depinde numai de chipul cum vor cădea sortii definitiv ai războiului. Și cum, până acum, părându-se că Turcilor nu prea li merge bine, n'ar fi de mirare să ne trezim și noi, mâne poate, cu arma la umăr...

Bogatele daruri, în scopuri nobile, cari făceau odinioară fala boierimei noastre, se răresc din ce în ce. Și se răresc pentru foarte naturalul motiv că boierii s'au rărit și dânsii, simțitor. (A nu se cufunda adevărații boieri, de familie, cu parveniții și ciocoi cari s'au înmulțit într'un mod îngrozitor...)

„Societatea ortodoxă a femeilor române”, care urmează un ideal neprețuit de frumos, a dat prilej multor doamne, din cele mai nobile familii, să se adune sub strălucitorul său stindard.

De filiala înființată în Iași, a acestei societăți, s'a mai vorbit în coloanele acestui ziar. Un eveniment demn de tot interesul, care a avut loc de curând, ne dă prilejul să revenim.

Președinta acestei filiale este principesa Olga Sturdza, al cărei titlu și nume vorbesc destul pentru a nu mai insista asupra originii d-sale.

Acum de curând, marimimoasa principesă a dăruit secției chirurgice a spitalului Sf. Spiridon, o bogată bibliotecă, ce a primit numele fratelui d-sale „Gh. A. Mavrocordat.”

Într'o ultimă ședință a comitetului societății ortodoxe, d-sa a adus la cunoștința celor de față frumoasa veste că face o donație de 25.000 lei, pentru clădirea localului unei școli care e pe punctul de a fi înființată de numita societate, în una din măhălalile orașului.

Spunându-i-se, după anunțarea donației, care a fost primită cu aclamațiile entusiaste ale membrilor comitetului, că acesta ar fi un dar princiar, Principesa Olga Sturdza a dat a-

cest frumos răspuns, care va rămâne mereu în vreme:

— Ba nu, e un dar de româncă!

*

La toate greutățile cari apasă asupra noastră — grija războiului, lipsă de bani, o greutate scumpete a alimentelor — se mai adaogă și frig, întovărășit de o bogată ninsoare, de care crede că ai de-aface cu gerul Bobotezii, de care ști că ești la jumătatea lui Octomvrie.

Hotărât: iarna aceasta, care și-a arătat atât de timpuriu colții, ne va da mult de lucru.

St. P. Mold.

Pentru Cuțo-Vlahi.

Războiul a început pe tot frontul și va dura după cât se pare, crâncen și neîndurat. Din ambele părți, fanatismul, cu tot cortegiul lui de masacrare și sălbătăcii, are să se desfășoare paralel cu luptele armatelor regulate. Căci unii și alții, insuficienți fiind de ceva mai mult decât de interese politice ordinare, vor da luptă pe viață și pe moarte. Statele creștine civilizate aspiră la înglobarea teritoriilor locuite de populații conștiente și civilizate, exaltată dela 1878 incoace în țările de peste Dunăre sub forma unor mișcări naționaliste, a intrat așa de adânc în capetele turcilor, Bulgarilor, Sârbilor etc., încât cu toată merg astăzi la luptă adânc încredințați că vor realiza unitățile naționale, pe socotă Turciei. Pe de altă parte, Otomanii, iritați atinși în interesele lor vitale, au simțit că nu vor desfășura toată energia de care sunt capabili, vor eși, cu tot sprijinul pe care-l teaptă dela marile puteri interesate a menține statul-quo, micșorați și loviți de moarte.

În asemenea împrejurări, România nu va fi fără a exercita cea mai strictă supraveghere asupra evenimentelor care se desfășoară peste Dunăre. La aceasta ne îndeamnă și interesele de o potrivă de fundamentele tale.

Primul, este integritatea imperiului otoman. Ori care ar fi soarta armelor, România nu va putea să privească indiferentă la înfrângerile care se vor face pentru a se mărita teritoriile vecinilor noștri în dauna Turciei.

Păstrând stricta neutralitate, urmăm politica națiunilor mari, interesate, ca și noi, în menținerea actualiei stări de lucruri în Balcani. Ori, în ceasul când arcopagii puteau avea a da hotărârea, România pretindea

— Auzi romanța aceasta veche?, zise Paolo apropiindu-se de dânsa. O cunoști? Este o romanță sentimentală din alte vremuri, pe care, în fiecare zi, la ora asta, o fată bătrână o cântă la pian. *La stella confidente*... Deseori, cu Isa, stăm așa ca acum s'o ascultăm... Într'o zi, Isa zise: „*La stella confidente*... Clotilde” și de atunci, te-am numit astfel. Îți pare rău?

Clotilde nu răspunse. Sta cu fața pe geam, par'că ascunzându-se.

— Nu răspunzi?

Îi ridică ușor capul de pe geam și i se uită în ochi. Dânsa suridea, dar surisul care era la dânsa expresia naturală de bunătate, acum se făcuse o cută dureroasă în jurul buzelor, și două lacrimi îi brăzdară fața.

— Pentru ce? Pentru ce?

— Nu este nimic... poate muzica... m'a mișcat... copilării...

Și rise strident, înăbușindu-și un suspin.

Paolo tăcu; Clotilde se așeză iar lângă foc. Și atunci, lui îi fulgeră în minte un gând ciudat, care-i stânse inima ca o durere vagă. Clotilde, ca și cum ar fi ghicit gândul lui, zise:

— Ardenghi, să nu te gândești la complicații absurde... Că nu vei fi crezând că sunt amoroasă de d-ta.

— Ah... ce zici!

— Voi bărbații sunteți foarte vanitoși... și pe urmă, și purtarea mea este stranie...

Se uită înainte fix, pe urmă zise cu glas dulce:

— D-ta nu te-ai întrebat niciodată, pentru ce eu, care sunt soție bună, și mamă bună, și o femeie care nici n'a fost nici n'a dat niciodată de bănuț... în fine un model de virtute... da, da, pot s'o spun fără nici o umbră de laudă... un model de virtute feimenină... nu te-ai întrebat niciodată pentru ce eu, am luat sub protecția mea păcatul vostru?

— Într'adevăr... m'am gândit deseori... La început m'a mirat; pe urmă mi-am zis că numai bunătatea d-tale, care în fața voinței destinului...

— Nu, Ardenghi, nu a fost numai bunătatea mea... Adineauri ziseși că eu sunt ingerul vostru...

— Da, și o repet.

— ...Însă care inger ar lua sub aripele sale protectoare două persoane cari păcătuiesc, dacă nu i-ar plăcea și lui păcatul acela? Nu răspunzi? Te nimereste ceace spui?... Știu... Află, dragă prietene, că fiecare femeie, are nevoie în viața sa de puțin păcat, și pentru aceasta, eu, vă ajut, vă protejez, vă sunt complice... Tot trăind cu păcatul vostru, s'a făcut și al meu... Ceeace n'a putut să fie al meu, dintr'un sentiment, dintr'o cauză care nu a fost numai onestitatea...

— Înțeleg acum... În viața d-tale s'a început ceva...

— La care am rezistat... da, și am triumfat, am învins... Însă, vai, sunt victorii cari îți lasă sufletul tulburat...

— Și totuși se zice...

— Nu e adevărat. În suflet ne rămâne o melancolie nespūsă, ba chiar... o nostalgie.

— Sărmană prietenă!

— Acum mă înțelegi? Eu n'am păcătuit, am ajutat pe alții... Vezi, mă spovedesc. În vedanie sunt brutală, dar dacă ai ști câte nu am făcut în ceasurile voastre de... uitare se pare ciudat, ce-ți spui... dar așa este... Pe mele, erau prea mici ca să mă poată reține; batul meu... d-ta știi ce viață duce. Și tot n'am fost în stare. În mine, era ceva mai puțin de orice, care m'a împiedecat. De aceea aș vrea o victorie ușoară, dar am eșit din luptă cu fletul sfâșiat, cu un gol în inimă, care credea că n'o să se vindece niciodată... Ei bine, tu a contribuit la vindecare: dragostea voastră crețul vostru, care este și al meu. Îmi rămân în simțire o teamă de a nu ști, de a nu ști odată, dulceața unui amor mare, gustul păcat. Azi știu, știind păcatul vostru. Isa vorbete de toate... îmi spune totul... Noi înțelegim să ne spunem lucrurile într'un chip guț... și ceasuri întregi, am vorbit de voi. Știu cum s'a născut dragostea voastră, plină poezie drăgălășe, așa cum nu se vede în zilele; am văzut-o în creștere, așa cum este am urmărit-o, și o urmez zi cu zi, ceas cu ceas. Este și dragostea mea puțin, care se întinde căci și aceia ar fi fost ca a voastră, dacă aș fi putut... Azi, eu respir parfumul dragostei voastre, trăiesc cu ea, visez cu ea... Și Isa, mă bucur cu Isa, de tot ce spune și face cură ea...

Se înoptase. Focul se stângea în sobă.

preț al înțelepciunii sale, să-și spue cuvântul cu eficacitate.

Dar, e mai mult decât atât. Peste Dunăre, dela Balcani și până la Archipeleag, în Tesalia și Epir, trăiește o populație românească, vrednică și bravă, care deși cu simțăminte pur românești, nu încetează totuși a constitui elementul de ordine cel mai prețios al imperiului turc. Cuțo-Vlahii, Sulioții și Fărșoriții sunt cei mai devotați supuși ai sultanului.

Ori, în toate timpurile, conaționali noștri au fost ținta tuturor atacurilor venite din partea Bulgarilor și a Sârbilor. Chiar în vremuri normale, bande armate, ca acele conduse de Sarafoff și alții, au măcelărit pe mulți Aromâni, incendiindu-le sau prădându-le avutul.

Atitudinea Grecilor a fost și mai vexatorie încă. De secole, națiunea elenă exercită o presiune sistematică asupra conștiinței fraților noștri din Pind și atunci când nu izbuteste pe calea elenizării să le zmulgă averile, școalele și bisericile, grecii nu stau la îndoială să întrebuințeze cuțitul și forța. În ultimii timpuri, cum știm, relațiile diplomatice fuseră chiar rupte, timp de mai mulți ani, tocmai din cauza acestei nemernice purtări a statului elen, protector și organizator de bande armate.

Își poate oricine închipui, acum când toate patimile clocotesc în Peninsula, pe ce scară întinsă, paralel cu operațiunile armatelor regulate, are să se desfășoare activitatea bandelor bulgaro-grece, mai ales asupra Aromânilor cari prin forța lucrurilor, sunt aprigi susținători ai puterii otomane.

În schimbul neutralității noastre avem dreptul și datoria să pretindem imperios coaliției creștine respectul absolut al vieții și averii conaționaliilor noștri din Peninsula. Guvernele din Sofia și Atena sunt datoare, pe cât stă în putința lor, de a exercita cea mai strictă supraveghere în ce privește operațiunile bandelor în chestiune.

Nu cerem acestea ca preț al neutralității noastre: recunoștința nu prea înflorește în Peninsula Balcanică. O cerem, din datorie către Cuțo-Vlahi și sprijiniți chiar pe textul manifestelor lansate de coaliția balcanică și în care se zice, clar de tot, că mobilul războiului este de a asigura o soartă mai bună populațiilor creștine.

se plângea prin frunzele uscate și asvârlea zăpada în geamuri. În întunecul camerei, glasul Clotildei suna ca o undă leneșă, îndurerată.

— Uneori, când ea este tristă și plânge, plâng și eu cu dânsa... Isa este amanta d-tale, d-ta ești amantul ei, și amândoi sunteți amorul meu...

Tăcu. Se ridică în sus, și-și trecu cu mâna peste ochi.

— Acum știi totul. Nu știu pentru ce, dar a trebuit să mă spovedesc. Tăcând, mi se părea că vă trădez.

Li întinse mâna și Paolo i-o sărută în tăcere, mișcat.

— Doream un singur lucru: să stau două ceasuri, în secretul casei voastre... Din curiozitate? Poate... Acum, păcatul meu este desăvârșit.

Rise, dar risul ei părea plâns.

— Te rog să-mi aduci o trăsură.

Paolo porni spre ușe; pe urmă se opri:

— Să aprind lampa?

— Nu, mulțămesc... Înțunecul este lumina mea... Ascultă, Paolo, te rog... să nu spui... te rog ca Isa să nu știe cecece ți-am spus eu. Femeile, știi cum sunt; ar putea crede...

Rămase singură în întunec, răzimată de sobă, cu ochii țintă în cei din urmă cărbuni aprinși. De afară, printre șgomotul vântului, se auzi pianul cântând romanța cea veche.

Clotilde merse la canapea și se aruncă cu fața în jos, suspinând în pernele moi.

Trad. de I. T. Alian.

Pentru aeroplanul Ardealului.

Au mai contribuit pentru aeroplanul „Vlai-III” următorii:

„Sentinela” inst. de cred. și economii Satul-Nou	50.—
Petru Stoica, director de bancă Satul-Nou	20.—
Colecta din Brad	157.—
„Coroana” inst. de cred. și economii Bistrița	50.—
Dr. George Popescu, avocat Turda	20.—
Dimitrie Popovici, preot Cermeiu	20.—
George Forton, econom Târnova	20.—
Liviu Ispravnic, comerciant Curtici	20.—
Nicolae Bogdan, profesor Brașov	20.—
N. Ilieșiu, farmacist Pitești	20.—
Dr. Ioan Robu, adv. Hălmagiu	20.—
I. Boeriu, vicecolonel Mostar	20.—
D. Florian, vicecolonel Crkvice	20.—
Ioan F. Negruțiu, inginer Blaj	20.—
Bucur Balcas-Buștenar Lei 100	94.—

Un articol al generalului Zurlinden despre războiul din 1877.

Războiul de azi. — Un scurt istoric al campaniei din 1877. — Progresele armatelor balcanice. — Imposibilitatea prognoșticurilor.

„Le Figaro” publică următorul interesant articol al cunoscutului general Zurlinden, asupra legăturilor de situație dintre campania dela 1877 și cea de azi:

Ostilitățile de azi.

Ostilitățile au început pe toate frontierele cari separă Turcia de statele balcanice. N'avem până acum decât preliminările luptei, ciocniri fără mare importanță; marile sfertări, luptele decisive n'au avut încă loc. Deocamdată, totul face să se creadă că armata bulgărească are un avans serios, și că șeful ei, regele Ferdinand, e pătruns adânc de ideea sănătoasă de a profita de acest avans, și de a lua ofensiva, hotărât, energic. Oare nu s'a adresat el popoului, într'un măreț limbaj, pentru a da războiului început adevăratul caracter de luptă sfântă, de luptă liberatoare pentru milioanele de creștini oprimați de Turcia? Și Regele a avut grije să adauge că acest nou război nu e decât continuarea celui întreprins de Rusia în 1877, care a reușit să rupă jugul impus Bulgariei de atâtea secole. Acest mare război din 1877 nu ne poate da decât puține indicațiuni folositoare asupra evenimentelor actuale; pentru că el s'a desfășurat aproape în întregime pe teritoriul Bulgariei, în urma pozițiilor ocupate astăzi de armata regelui Ferdinand. Tocmai la sfârșit armata rusă a pătruns în Tracia; și drumul ei spre Adrianopol a adus imediat sfârșitul ostilităților și încheierea păcii. Și cu toate astea, războiul din 1877 este în spiritul tuturor ofițerilor bulgari, sârbi, muntenegreni, greci, cari vor intra în acțiune pentru cauza lor sfântă. Din acest punct de vedere e, poate, interesant să amintim această campanie în câteva linii.

Războiul din 1877.

În 1875, o violentă insurecțiune împotriva Turcilor izbucni în Herțegovina și se propagă în Bosnia și în Bulgaria; pe urmă, 1876, Sârbi și Muntenegrenii se asociază pe față la răsvrătire. Turcia luă măsurile energice, și era pe punctul de a înăbuși mișcarea, când interveni marea protectoare a Slavilor și creștinilor din Orient, Rusia, care obligă pe Turci să acorde un armistițiu populațiilor răsvrătite. Europa interveni, și deschise o conferință care nu reuși. Rusia declară război Sultanului la 24 Aprilie 1877.

Rusia avea deja 4 corpuri de armată la frontieră; constitui o armată (200.000 soldați) pusă sub comanda fratelui Tarului, marelui duce Nicolae. O altă armată de 100.000 Ruși fu pusă pe picior de război în Asia, către Tiflis.

Îndată toată armata marelui duce Nicolae fu concentrată în jurul Bucureștilor, întovărășite de trupele românești, gata de a începe operațiunile și de a trece Dunărea. În fața ei, la sud de Dunăre, Turcii dispuneau de 150.000 oameni, 30.000 la est către Vidin, 100.000 în cadrulaterul bulgar, 20 de mii în Dobrogea. Ei fac paza Dunării prin garnizoane, prin numeroase detașamente și prin flotila lor cuirasată, în timp ce alte trupe operează în Muntenegru și în Asia.

Cătră sfârșitul lui Iunie, cavaleria Rusiei e peste Dunăre; artileria sa și torpiloarele sale biruiră repede flotila inamică; trecerea Dunării fu forțată în mod strălucit la 27 Iunie; — atunci se acoperi de glorie un amic al Franței, viteazul general Dragomiroff, care de atunci încoace a venit dese ori să încurajeze și să aplaude armata noastră.

Imediat după trecerea fluviului, două corpuri de armată rusă se îndreptară către armata cadrilaterului; un alt corp o ia spre Nicopole; a patra formă o puternică avantgardă, comandată de faimosul general Gurko, destinată să supravegheze trecerile din Balcani; în timpul acesta alte trupe iau ofensiva în Dobrogea.

Lupta dela pasul Șipca.

Energic condusă de Gurko, avan-garda rusă nu întârziează să traverseze Balcanii, să pătrundă în Rumelia și să amenințe Adrianopole; după aceea se asvârle înapoi asupra importanțului pas Șipca, care atacat de front de către corpul de susținere rămase la nord de Balcani, cade în mâinile Rușilor. Pentru a para aceasta, Turcii chemară armata lor din Muntenegru, care sub ordinile lui Suleiman-pașa, vine în Rumelia, se năpustește contra pasului Șipca, și încearcă înzadar să-l reia din mâinile Rușilor.

Cătră mijlocul lui Septemvrie, după mai multe tentative infructuoase, Suleiman-pașa organizează pentru acest scop un formidabil atac de noapte, care a rămas celebru, contra muntelui Sf. Nicolae, punctul principal al trecerii. În timp de cinci zile, bateriile lui de mortiere trag fără întrerupere; pe urmă în noaptea de 17 spre 18 Septemvrie, trupele lui Suleiman escaladează muntele Sf. Nicolae, pe trei direcțiuni deosebite, pe trei coloane cuprinzând 3500 de voluntari. Noaptea era neagră; cele trei coloane, bine comandate, parvin să escaladeze muntele, fără știrea Rușilor, și să se fortifice. La răsăritul soarelui operația părea că trebuie să reușească; drumurile erau deschise pentru restul armatei turcești care ar fi trebuit să fie acolo pentru a da asaltul; dar ea făcu mișcări nedibace, atacă fără ansamblu și permise armatei rusești, acum pregătită, de a goni pe voluntari.

Luptele din jurul Plevnei.

În acest timp, armata turcească din cadrulater luase energic ofensiva și respinsese cele trei corpuri rusești până la Biela. La Est, corpul rus, care luase Nicopoli, se îndreptă către Plevna, unde erau fortificați 40.000 Turci comandați de Osman-Pașa. Atacul fu rău pregătit și ocazional, de două ori, pierderi enorme. La 20 și la 30 Iulie.

Situația devenea critică pentru Ruși. Ei chemară atunci încă patru corpuri de armată; și îndată fură în fața Plevnei 250 tunuri și 80.000 oameni, în mijlocul cărora lupta corpul românesc. Aceștia încercară un nou atac puternic, pornit din glorioasa lor dorință de a isprăvi repede, strălucit. După ce bombardară lagărul timp de mai multe zile coioanele lor înaintară din toate părțile, rivalizând de ardoare, făcând în timp de 6 zile eforturi supra-omenești; una din ele, comandată, fu gata să ia pe la spate întăriturile turcești. Dar, toate aceste admirabile eforturi fură neputincioase contra solidității, energiei apărătorilor, minunat comandați de Osman-pașa. Atunci Rușii schimbă sistemul și procedară la o înconjurare și la un asalt regulat, pe care îl încredințară eroului lor dela Sebastopol, Todleben.

Înconjurarea fu sfârșită la începutul lui Decemvrie; și îndată lipsa alimentelor fu simțită în lagărul turc. La 9 Decemvrie, Osman-pașa încearcă să iasă, dar el e respins cu energie și forțat de a capitula. Apărarea sa va rămâne ca un glorios exemplu de perseveranță și de ener-

gie. Imediat după aceea, generalul Gurko reia ofensiva. Balcanii sunt traversați către Etropol, Sofia e ocupată, apoi Filipopoli, și, către 20 Ian., toată armata rusă sosește înaintea Adrianopolului. La 31 Ianuarie, un armistițiu termină războiul.

Progresele armatelor balcanice.

Dela acea epocă armata turcă a făcut progrese enorme, din punct de vedere al mobilizării, al instrucțiunii, al antrenării trupelor și de ase-

menea al statului major și al înaltului comandament.

Armata bulgară s'a întemeiat și s'a dezvoltat; ea de asemenea e cu desăvârșire gata ca trupe și ca stat major. Tot așa și armatele sârbești, muntenegrene și grecești; apoi toate aceste trupe sunt însuflețite de focul sacru al voinței de a face să izbutească, prin toate mijloacele, sfânta lor cauză.

E prea îndrăzneț cel ce face pronosticuri.
(„Ord.”)

Războiul balcanic.

Luptele în jurul Adrianopolului. — Sârbi spre Salonic. — Grecia va anexa teritoriile cucerite. — Ultimatul malisorilor. — În preajma unei răscoale în Turcia? — Atitudinea Angliei. — Presa străină despre România. — România va pretinde quadrilaterul Rusciuc, Varna, Silistra și Șumla? — Rusia și Dardanelele. — Un articol al ziarului „Mir”. — Noua intervenție a Puterilor.

A r a d , 30 Octombrie.

Din Constantinopol se vestește că în legătură cu venirea ministrului de războiu, Nazim Pașa, la conducerea supremă a armatei că situația Turcilor s'a îmbunătățit în mod simțitor, pe când a Bulgarilor merge spre rău; ba se anunță și începerea ofensivei. Dovezile lipsesc însă deocamdată, abstrăgând delat eșecul Bulgarilor cu primul lor atac împotriva Adrianopolului. Nesuccesul acesta îi va îndemna pe Bulgari să impresure Adrianopolul și să-l cucerească prin foame. Coloanele bulgare au ocupat Lüle Burgas, ceea ce i-a silit pe Turci să-și mute cartierul general.

Dacă mai amintim că podul de fier peste râul Marița lângă Buk a fost sfărmat cu dinamită și că comunicația pe linia ferată între Constantinopol și Salonic este întreruptă, am sfârșit cu știrile mai importante de pe acest câmp de războiu. Grupa ostică a Grecilor, dela Kozana a luat direcția spre Nord și acum stă înaintea orașului Karaferia, trei zile de marș până la Salonic. Scutari n'a fost ocupat încă de Muntenegrini, dar căderea lui este așteptată în fiecare moment.

Sârbi au ajuns în Tetovo și au ocupat Köprülü, după ce au avut o luptă inversunată cu ariergarda turcească. Aliații Bulgari și Sârbi voiesc să-și deschidă calea spre Salonic. Nu se știe însă nimic despre detașamentele bulgare care au trecut peste Kresna și Pekcevo, precum nu se știe nici despre armata turcească din valea râului Struma.

Ceea ce ne neliniștește însă sunt zvonurile despre mobilizarea tainică a României. În aceste două săptămâni de când bănuie războiul în Balcani despre România nu se prea auzia mult. Acum însă, mai ales de când cu vorbirea regelui Carol, toată presa străină a fost deodată inundată de un torent de articole, de informații și de toate asupra României, asupra armatei sale și asupra poporului român. Toată presa străină, atât cea a Triplei alianțe cât și cea a Triplei antante se întrece în laude la adresa excelentei ar-

mate române. Străinătatea care până acum nu voia să știe nimic despre noi, vede că a răsărit în momentul cel mai critic un stat puternic, un deus ex machina, care va tăia nodul gordian, și acest stat este România, care are mai multă încredere în tunurile sale, decât în promisiunile șirete ale Bulgariei sau ale marilor puteri. Ori ce mărime a teritoriului bulgar trebuie să se facă numai în schimbul unor compensații ce le pretinde România. Guvernul austro-ungar și opinia publică din monarhia noastră urmărește cu cea mai vie simpatie pretențiunile României. Dorobanții încep să se miște numai, și Bulgarii tremură deja...

Asediul Adrianopolului.

Constantinopol. — Din Adrianopol n'a sosit nici o știre. Dinamitarzii bulgari au aruncat în aer farul dela capul Iniada.

Sofia. — Situația în fața Adrianopolului e neschimbată. În luptele spre nordost dela Adrianopol turcii au arborat drapel alb cu scop ca să înșale pe bulgari a se apropia de pozițiunile turcești. În urmarea acestei proceduri din partea turcilor, bulgarii au suferit pierderi însemnate. Turcii retrăgându-se au lăsat pe câmpul de luptă o baterie cu lăzi de munițiuni și un magazin de tacâmuri pentru cai. La Emidje, între Adrianopol și Kirk-kilisse, bulgarii au găsit un magazin de arme, cătușe și tacâmuri pentru cai precum și un magazin cu medicamente.

Sofia. — Aici s'a răspândit zvonul, că bulgarii au ocupat Dimotika.

Turcii se află într-o situație disperată.

București. — Mai mulți corespondenți ai unor importante ziare europene au venit din Constantinopol la București și de aci au transmis ziarelor lor știri foarte alarmante asupra situației Turciei. Acești corespondenți cari au venit în contact cu mai mulți oameni dela noi, au declarat că turcii au suferit înfrângeri teribile și că nu sânt speranțe că-și vor putea lua revanșa.

Înaintarea armatei sârbe.

Sofia. — Armata sârbă care a înaintat până la Nevrokop, a cucerit Drama apoi a plecat spre sudvest.

(Drama este situată de-a lungul căii ferate Constantinopol-Salonic. N. R.)

Belgrad. — În fiecare moment se așteaptă căderea localității Prizrend. Se crede că această localitate va fi cucerită de sârbi fără de nici o vărsare de sânge. S'a constatat că Monastirul este slab apărat, deoarece Turcii își concentrează toate forțele spre Salonic și Seres.

Locuitorii din Üsküb sunt foarte revoltați în contra turcilor. Sârbi au făcut la Üsküb 7000 de prizonieri turci.

Lupte în strâmtoarea Cacicianic.

Belgrad. — Trupele generalului Iasicovič au ocupat strâmtoarea Cacicianic, un punct de mare importanță strategică. Aici a avut loc o luptă crâncenă între sârbi și anăuți. Anăuții au avut mari pierderi: 1000 morți și 3000 răniți, iar 4000 au fost făcuți prizonieri. Sârbi au mai luat și 15 tunuri cu tir rapid.

Înaintarea armatelor bulgare.

Stara-Zagora. — Buletinul oficial de azi arată că marșurile se fac mai încet acum, din cauza ploilor torențiale, cari îngreuiază mișcările. Buletinul adaugă apoi că operațiunile continuă în valea Bregalnița. Drumul între Coceana și Istip este semănat cu arme și echipamente abandonate de turci. Mai departe buletinul vorbește de cruzimile comise de turci asupra răniților. S'au găsit soldați bulgari uciși, cu urechile și cu nasurile tăiate și alte mutilări. Această purtare a turcilor e cu atât mai grozavă, cu cât spitalele bulgare sunt pline de răniți turci, îngrijiți cu cel mai mare devotament.

Sinuciderea unui ofițer bulgar.

Sofia. — Locotenentul bulgar Bojanski s'a sinucis la Plevna, pentrucă, fiind bolnav, era în imposibilitate de a lua parte la războiu.

Bulgarii instalează funcționari la Kirk-kilisse.

Stara-Zagora. — Regele Ferdinand a plecat cu automobilul. S'a comunicat ziaristilor că s'a dus la Kirk-kilisse, unde au și fost numiți funcționari bulgari în toate posturile administrative. Ieri s'a ținut aici un consiliu de două ore, sub prezidenția regelui. După consiliu regele a făcut o primblare pe jos prin oraș. Trecând pe la restaurantul ziaristilor și atașilor militari, aceștia au eșit în stradă, salutându-l. Regele a mulțumit în chip foarte afabil. Multimea l'a aclamat cu entuziasm.

Anexarea teritoriilor cucerite de greci.

Atena. — Incorporarea oficială la Grecia a teritoriilor cucerite dela Turci urmează să se facă în timpul cel mai scurt. Presa face mare agitație în acest sens. E inadmisibil zice ea, că regele George să primească omagiile noilor săi supuși din Macedonia, pentrucă să se despartă iar de dânșii. Grecii declară că resping de pe acum un eventual ordin al puterilor cari ar vrea să sugrume dreptatea și libertatea. Veacuri de-a rândul atâtea popoare au fost roabe Turcilor. Prin vitejia lor s'au desrobii și nimic nu va mai fi în stare să reinvie trecutul.

Nouă victorie grecească.

Atena. — Agenția telegrafică ateniană anunță: Trupele grecești au ocupat defileul Tripotamos, care este cheia Caraferiei. Căderea Caraferiei e iminentă.

Pretențiunile malisorilor.

Milano. — „Stampa” din Turin primește știrea din Antivari, că de două zile malisorii cari

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
Timișoara-centru, Palatul Dauerbach

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate. (Ba 46-60)

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8-9 ore a. m. și dela 2-5 p. m. Celor din provincie cărora es recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

lupta alături de Muntenegri au încetat a mai lupta și că ei au trimis regelui Nichita un ultimatum în care cer asigurări din partea regelui în privința autonomiei teritoriului albanez ocupat de Muntenegri. În caz contrar ei, Malisorii, vor trece de partea Turcilor.

Consulii sârbi și greci participând la consiliul de miniștri bulgar.

Sofia. — Faptul, că la consiliul de miniștri bulgar ținut acum de curind au luat parte și consulii sârbi și greci, dovedește, că între statele balcanice există cea mai deplină solidaritate și armonie. Hotărârile aduse în acest consiliu sunt de mare importanță și imediat au fost comunicate la Belgrad, Atena și Cetinje.

Demisia marelui vizir.

Constantinopol. — Marele vizir Ghazi Ahmed Muktar și-a dat demisia. În locul lui a fost numit Kiamil pașa.

Situația gravă la Constantinopol.

Paris. — Ziarele află din Constantinopol că starea sufletească de acolo este din ce în ce mai apăsătoare. Populația este foarte descurajată. Partizanii lui Abdul Hamid se folosesc de acest prilej, fac responsabil noul regim de mersul lucrurilor și caută să reintroneze pe fostul sultan. Sunt temeri că sosirea unor noi știri defavorabile ar face să izbucnească o mișcare revoluționară, se zice că s'au manifestat mai multe cazuri de indisciplină printre ofițeri, cari au refuzat să se supună ordinelor primite.

Turcia se află într-o foarte mare lipsă de bani. În săptămâna trecută ministrul de război dispunea de 300.000 fontii, iar Duminecă fondul acesta scăzuse deja la 50.000 fontii.

Atitudinea Angliei.

Londra. — Desfășurarea evenimentelor pe câmpul de război produce în cercurile diplomatice de aici serioase îngrijorări. La ministerul de externe zilnic au loc consfătuiri între Edward Grey și ambasadorii Franței, Italiei, Rusiei și Turciei. Ieri ministrul de externe a fost primit în audiență la regele.

După o știre a lui „Standard” între membrii guvernului există mari divergențe de păreri în privința chestiei balcanice. E. Grey este în contra oricărui schimbări teritoriale, câtă vreme Lloyd George aprobă pretențiunile popoarelor balcanice și fiecare înfrângere a Turcilor îi primumeste bucurie.

Londra. — Ziarele engleze își exprimă părerea, că pentru Turcia totul este pierdut. „Daily Telegraph” spune, că statele balcanice aliate se vor opune Austro-Ungariei, dacă aceasta ar voi să împiedece pe Sârbi să-și culeagă rodul birimței lor. Aceeș primejdie o amenință și pe România, în caz când s'ar opune contra extinderii Bulgariei. În cazul acesta Rusia va sări în ajutorul statelor mici slave și în această acțiune ei Rusia va avea întreg sprijinul Franței și al Angliei. Singurul interes al Germaniei este: menținerea prieteniei cu Austro-Ungaria. Faptul acesta este de o așa mare importanță pentru Germania, încât va trebui să-și pună toată greutatea forțelor sale armate. Nici când primejdia unei conflagrațiuni europene n'a amenințat mai mult ca și în aceste momente.

Presă străină despre România.

Berlin. — „Post” află din Rusciuc că ministrul de război român a trimis primarilor o circulară prin care spune că recruții cari se prezintă de obicei la 15 Ianuarie (sic) se vor prezenta anul acesta în ultimele zile ale lui Octomvrie. Soldații actualmente în concediu au fost rechemati sub arme.

Viena. — Se anunță din București, că în consiliul de miniștri ținut sub președinția regelui s'a hotărât ca România să nu mobilizeze. Cu toate acestea în cercurile militare politice se zice că mobilizarea este un fapt împlinit. — Se așteaptă numai ordinul și mobilizarea se termină în câteva zile. Până acum au fost chemați sub drapel, oamenii din câteva contingente de rezerviști. Zilnic sosesc soldați din garnizoanele dela granița bulgară.

Cernăuți. — Supuși români de aici au primit ordin să fie gata la prima chemare pentru a se întoarce în România.

Viena. — „Reichspost” primește următoarele din sursă bineinformată:

— Știrile despre o mobilizare a monarhiei austro-ungare nu sunt adevărate. E adevărat însă, că în cazul când marile puteri ar abandona menținerea statutului quo în Balcani, România își va formula și ea contrapretențiuni. Dacă se va da lozincă că: „Balcanii să fie a popoarelor balcanice”, atunci și România va pretinde — cu tot dreptul — teritoriul din Balcani locuit de Cuțo-vlahi. Și, această pretențiune a României nu poate fi refuzată pentru motivul, că a rămas neutră și n'a luat parte în războiu. În 1878 i s'a luat României un teritor locuit de Români iar acum ea să tolereze ca să fie icuită între Rusia și între un nou mare stat slav?... Probabil, că pretențiunile României vor fi rezolvite pe cale pacifică. Neprimind însă ea până acum nici o dovadă în această privință, din cauza aceasta ea face acum pregătiri. Ea își va anunța pretențiunile. Această procedură este foarte corectă.

Noua intervenție a Puterilor.

Londra. — În urma precipitărei evenimentelor din Balcani, Germania, Anglia și Franța au întreprins o acțiune comună în vederea restabilirii păcii. Austro-Ungaria și Rusia au declarat că aderă la această acțiune. Marile puteri vor interveni pe lângă guvernele balcanice ca să renunțe la orice aspirațiune teritorială în Orient.

Un articol al ziarului „Mir”.

Sofia. — Referinduse la știrea dată de ziarele străine, după care marile puteri ar stărui ca trecerea prin Dardanele să rămână liberă chiar și în timpul războiului, ziarul „Mir” scrie următoarele:

Ne prinde mirarea cum diplomația europeană nu vrea să înțeleagă că situația s'a schimbat cu totul în urma încheierii alianței balcanice. Diplomația europeană joacă și astăzi rolul de tutore, sperăm însă ca guvernele statelor balcanice vor ști să apere interesele confederației și nu vor tolera ca șansele acestei întreprinderi comune să fie micșorate.

Rusia și Dardanelele.

Petersburg. — Guvernul rus a răspuns la întrebarea guvernului turc cu privire la eventualitatea blocării Dardanelelor că Rusia nu va recunoaște decât o ofensivă dar în nici un caz o blocadă.

INFORMAȚIUNI

Arad, 30 Octomvrie 1912

ȘTIRE PERSONALĂ. Azi cu trenul accelerat de după amazi P. Sa părintele Episcop Ioan I. Papp al Aradului a plecat la Budapesta, ca împreună cu ceilalți membri ai deputațiunei exmise de Consistorul Metropolitan dela Sibiu, să se prezinte guvernului țării spre a cere dela stat îmbunătățirea dotațiunei preoțiinei noastre, precum și urcarea în măsură cuvenită a ajutoarelor pentru consistoarele metropolitane gr. or. române din Transilvania și Ungaria.

Dela reuniunea femeilor române din Arad. Sortirea lozurilor reuniunii femeilor române din Arad și provincie se va face în ziua de 3/16 Noemvrie a. c. la orele 3 d. a. în localul Asociațiunei naționale arădane pentru cultura poporului român (în casele diecezane de lângă catedrală).

Rog cu iusitență pe toți acei domni și doamne, cari au primit lozuri pentru vânzare, ca cel mult până în 8 Noemvrie nou a. c. ori să restituie acelea lozuri ori să trimită prețul lor la adresa doamnei cassiere Aurelia dr. Petran (Arad, Strada Lázár-Vilmos). Lozu-

rile nerestituite se vor considera ca vândute și pentru pretul lor vor avea să răspundă aceia, cărora s'au predat. Arad, 17/30 Octomvrie. Sofia Beleş prezidentă.

Intrunirea corpurilor legiuitoare din România. Actualele corpurile legiuitoare au fost convocate pentru astăzi spre a li se ceti mesajul de dizolvare. Data nouilor alegeri a fost fixată astfel: Pentru camera zilele de 8, 10 și 12 Noemvrie. Pentru senat: 14 și 16 Noemvrie. Colegiile universitare la 18 Noemvrie. Nouile corpurile legiuitoare vor fi convocate pe ziua de 26 Noemvrie.

Iată programul deschiderii sesiunii extraordinare a corpurilor legiuitoare. La orele 12 d. n. senatorii d. n. deputații se vor întruni în sala ședințelor. D. președinte al consiliului de miniștri, în numele M. S. Regelui, va da citire mesajului regal. Intrarea la tribune în sala ședințelor se va face în această zi, prin mijlocirea chesturei.

Logodnă. Dșoara Margareta Coca și Augustin Bărdosy fidațați. Sascamontană—Sibiu. Anunțurile le-au rescumpărat solvind 20 cor. în iavorul fondului ziaristilor români. — Felicitările noastre!

Dela societatea „Petru Maior”. Primum următoarele: Aducem la cunoștința on. studenți români din Budapesta, că începând cu luna Nov. 1912, se vor ține — în localul societății „Petru Maior” — cursuri de limbă și literatură franceză, conduse de d. profesor Filotti. Celor, cari doresc să ia parte, le servește cu amănunte secretarul societății. Ora de deschidere va fi Sâmbătă în 2 Noemvrie, la orele 8 seara. Budapesta, în 28 Octomvrie 1912. Vasile Stoica, președinte. Emil Teposu, secretar.

Necrolog. Ioan Ch. Dragomir de Kapolnok-Monostor, necstorul diecezei gr. c. de Gherla, protecp-paroh gr. c. român în Năprade, inspector al școalelor tractuale, membru ord. al „Astreii”, membru virilist al congregației comitatului Selagiu, a reposat în Domnul la 25 Octomvrie n. în al 91-lea an al etății și al 66-lea de preoție. Inmormântarea a avut loc Luni, în 28 Octomvrie în cimitirul gr. cat. din Năprade. Dumnezeu să-l odihnească cu cei drepți!

Bolcotarea industriei germane în Anglia se face acum după cunoscutul „metod de lavine” în forma această: o revistă patriotică a trimis cetitorilor săi o cartă postală de cuprinsul următor: „Germania se pregătește din greu a se lupta cu Britania-mare. Scopul ei este să ne ruineze acaparând pe seama sa comerțul nostru. Vatra noastră e în pericol.

Fiecare finic care îl dați pe marfă germană este nu numai o scrutare a producătorilor noștri ci și o sprijinire a fondurilor de război ale Germaniei.

Vă rugăm deci să vă decideți a nu mai cumpăra de azi înainte absolut nici un product făcut în Germania, fie acela câtuș de neînsemnat. Astfel veți face un serviciu bun patriei engleze.

În acelaș timp binevoii a vă asocia la această propagandă. Dacă da, trimiteți cartă postală alăturată unui prietin ori cunoscut, și comunicați-ne cât să vă trimitem încă, gratis și franco.”

Nou complot în marina rusă. Din Sebastopol vine știrea, că în flota mării Negre s'a dat de urmele unui nou complot. Autoritățile maritime, au aflat în urma trădării unui marinar, că marinarii plănuiesc un atentat asupra cazărmei marinarilor pentru a libera pe tovarășii lor ținuți prizonieri.

Sfidarea unui locotenent turc. Din Cetinje se anunță: Din partea turcilor e de admirat curajul extraordinar. La spitalul din Rijeka am văzut un ofițer turc tăiat în bucăți cu sabia. Avea fruntea despicată, gâtul tăiat, pieptul și brațele deasemenea tăiate în mai multe părți. Era un bărbat tânăr. Comandant al unui avangpost la Tarabos, el înaintase călare în fața dușmanului printre gloanțele muntenegrenilor apoi ca în vechile timpuri, chema la luptă pe cel mai voinic dintre șefii dușmanului ca să se măsoare cu dânsul.

Era seara, sub lumina lunii. Un bătrân ofițer muntenegrean, un veteran, primi sfidarea. Cei doi oameni, începură să lupte după regula duelului. Muntenegreanul a fost atins la umăr, dar turcul fu lovit îngrozitor. El resistă multă

vreme, cu fața acoperită de sânge, și aproape orbit, mânuia cu furie lunga lui sabie. Însfârșit căzu. Dușmanul se aplecă atunci asupra rănitului, îi spălă răunile și chemă ajutor. Rănitul a fost apoi trimes la Rejka, unde e îngrijit și acuma.

El știe că va muri și glumește totuși. Eri a auzit tunul la Taraboș. De-ar da Dumnezeu spuse el, ca focul să cruțe pe bătrânul munte-negrean. E un om brav. Merită să fie omorât într'un duel.

Femea — polițist. Locuitorii din Los Angeles în California sunt cei dintâi și deocamdată unici cetățeni din lume, cari se pot lăuda că au o femea în slujba de polițist. Femea aceasta, cu numele Alice Stebbin-Wells, își împlinește funcțiunea nu numai cu multă energie, ci și cu deosebit tact. Poporațiunea din Los Angeles afirmă, că ordinea publică a orașului din California nu lasă nimic de dorit.

Balcării și parfumul. Un rezultat al războiului va fi scumpirea și mai multă a parfumului. Baza parfumurilor scumpe este extrasul de trandafir numit attar, din care Bulgaria are aproape un monopol și exportă anual pentru 4 milioane lei. S'a încercat în Australia să i se facă concurență. Imposibil. Mirosul trandafirilor din sudul Bulgariei n'are rival. Acum doi ani prețul era cam 60 lei 30 grame. El s'a triplat după izbucnirea războiului italo-turc. În sfârșit în Septembrie, Parisul, Londra și New-York, cele trei centre ale parfumeriei fine, presimțind evenimentele, au cumpărat stocul disponibil, plătiind până la 210 lei 30 grame. Dacă războiul continuă veți vedea ce prețuri se va plăti pentru parfumul fin.

O anecdotă despre regele Nichita. „Le Gaulois” din Paris povestește o nostimă anecdotă despre regele Nichita al Muntenegrului.

Vara trecută doi francezi întreprinseseră o călătorie în Muntenegru. Fură surprinși de relațiile patriarhale de acolo și de dragostea pe care toți locuitorii o arată regelui. Ba, ajunsese un adevărat sport pentru dânsii, să întrebe pe orice muntenegrean le ieșea în cale, ce crede despre Nichita.

În împrejurările Cetinței întâlniră și pe un țaran bătrân, cu care intrară în vorbă și curând ajunseră și la întrebarea lor favorită:

— Ce părere ai despre regele vostdu?

Țaranul dădu din umeri și apoi exclamă:

— Hm! așa și așa.

— Cum se poate? Compatrioții d-tale au mare admirație pentru el.

— Credeți-mă pe mine: nu e mare lucru de capul lui.

— Ești primul muntenegrean atât de sceptic în privința regelui, ziseră francezii, sfârșind convorbirea.

A doua zi fură primiți în audiență de regele Nichita. Rămaseră trăzniți când recunoscuseră într'insul pe țaranul din ajun.

Nichita răsă cu poftă, zicându-le:

— Îmi pare bine că am auzit din gura dv. ce crede poporul meu despre mine.

x Németh și Király, croitorie pentru domni Cluj, str. Kötö 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit stofe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodată, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe. (Né 319)

x Câștig însemnat realizează tot românul, care în caz de lipsă își cumpără pian, pianin sau armoniu din depozitul românesc al profesorului de muzică Timotei Popovici din Sibiu (Nagyszeben), Strada Cisnădiei 7, (vis à vis de otelul Impăratul roman), asortat cu instrumente de prima calitate din cele mai bune fabrici. Se admite și plătire în rate. (Po 216)

x Cuptoarele „Cora” reclamă puțin material de încălzit. Cuptoarele acestea precum și alte cuptoare bune și vetre de fier se vând cu prețuri ieftine la ferăria Pöhm János, Arad, piața Libertății (Szabadságtér). (P. 427—20).

x A încetat! căderea părului. c. eluia, care întrebunțează renumitul și miraculosul balsam „Venusul” pentru păr al lui dr. Sepețianu. Balsamul acesta ajută creșterea, împedecă căderea părului și încetează total mătreața. de vânzare la Toth Adorján, drogheria la „Venus”. Lugoș-Lugos. Tot aci se capătă și renumita cremă „Venus”. (To 130)

x În sfârșit nu mai pricinuieste multă bătaie de cap că de unde se poate cumpăra mai ieftin obiecta de sticlă, portelan și obiecte de decor, deoarece atât acestea cât și cadouri ocazionale precum și candelabre pentru lumină electrică se pot cumpăra mai ieftin în prăvălia specială de sticlării a lui Fischer Mór, Arad, bulev. Andrassy nr. 20. Asortiment bogat de cadre ieftine. Telefon nr. 568.

(Fi 401)

SPORT.

Sportul modern și noi.

— Conferință de propagandă, ținută la societatea „Petru Maior” în 14/27 Octombrie 1912. —

De I. Victor Vlad.

Începând cu primele zile ale primăverii anului acestuia au intrat cu încetul în cadrele noastre de interes dinspre apus acorduri răslețe din o însușire neînțeleasă de noi. Fiecare țară avea în vedere întrecerile mondiale olympice dela Stockholm și laurii renumelui chema la întrecere întreaga tinerime a celor cinci continente. Pe unde numai se încumeta-se să incolțească verdeața, grupe-grupe de copilandri vâjioși și isteți au inaugurat terene de trening, iar unele erau deja aranjate cu confort și pricepere arene moderne, mijiau nenumărați atleticieni și iubitori de sport, unii făcându-și sârguincios penzul iuți la picioare iar alții măsurând timpul la orologeale lor ori discutând cu încântare eventualele șanse. În mic acesta era tabloul zilnic a tuturor orașelor și capitalelor, în mare tot în acest fel dar în atât mai mare raport era fascinată o lume întreagă. Firul telegrafic comunica în direcția tuturor razelor rezultatele ajunse acasă; încrederea creștea și mai mult, rivalii începeau a se cunoaște.

Aici în Budapesta domina încă o animație respectabilă și mai cu seamă publicul mare a fost acela care a presionat diagnoze favorabile în legătură cu șansele singuraticilor atleticieni. Și aici ca și aiurea tema predilectă a tuturor studenților precum și a publicului era sportul, ba erau chiar multe din acele simptome cari lăsau să se cetească printre șirele ziarelor că atleticianii de aici sunt între acei cari posed primordiale șanse atât la plasări cât și la învingeri.

Între aceste ziaristica mondială era plină de referade și aprecieri. Revistele ilustrate aduceau de obicei pe lângă ilustrațiunile celor mai proaspete succese critice, serii întregi de clișeuri cari ilustra recordurile urcate. Se pare de prisos a mai constata că aceste ilustrațiuni erau mai gustate, scurtele informațiuni plasate paralel erau pentru pasiunea acestui public totatătea colori din mărețul tablou ce și-l făurise individual fiecare despre gigantica măsurare de puteri a națiunilor. Atâta interes, energie și enervație n'a depus încă modernismul pentru cauza sportivă ca și înaintea Olympului din Stockholm. În această materie este un progres rapid pe toată linia.

Evident că aceste febrile preparative au aruncat interesul și asupra noastră. Doctrina sportivă a avut o continuitate atât de favorabilă la noi încât în împrejurările noastre acest singur fapt pare a fi mai valoros decât avansul câștigat al atâtor alte popoare. Sporadic s'au ivit talente hotărâte fără număr și sfârșit, lipsa organizației și a lucrării sistematice însă i-a reținut pe toți aceștia sub vălul nebulos al necunoscutului.

Acelaș joc se repetă acum în acelaș fel la concursul athletic al școalelor medii din districtul Clujului. O grupă vrednică de gimnaziști români vine la acest concurs sub stindard străin doar sub imboldul talentului lor de rasă să ducă la învingere numele institutului lor: erau studenții din Gherla. Concursurile începute au adus surprize sanguinice pe seama aranjatorilor: băieții noștri mâncau pământu pe unde treceau, nu-și aflau rivalii cari să le țină piept așa cum doriau dânsii. Și în felul acesta era evident că nu se mai poate discuta întâietatea grupelor. Peste noapte însă s'au adunat vestelele cari au cusut din fir de mătase stindardul pe seama celor mai buni și s'au opus ca „moșii dela munte” să ducă cadoul lor, declarind că mai bine vor

arde pânzele decât să sufere o distingere de acest soi. În urma acestora soarta concursului era fixată. Ai noștrii bine înțeles în mod volnic au fost dați la o parte. De aici se derivă apoi un fapt de plină însemnătate în istoricul mișcărilor noastre sportive: studenții noștri denunță această samavolnicie în ziarele românești, pasionează pentru această chestiune mii de cetitori și alte mii de studenți atât la gimnaziile românești și străine, cât și la universitate devin propagatori fervenți și admiratori din sentiment ai directivei naționale în această ramură de înaltă valoare a educațiunii.

Dela această întorsătură norocoasă încoace ziaristica noastră a dat importanță crescândă chestiunii sportive. Atât discuții principiare cât și evenimente apropiate nouă trec pe sub ochii publicului nostru cetitor. Relativ în timp scurt putem înregistra o seamă de prieteni valoroși, ba chiar sunt din greu succese mult promițătoare atât aici la noi cât și în provincie.

Onorată Societate! Contemplația intensivă a istoriei contemporane ne asigură că avem înaintea noastră chestiunea socială cea mai importantă a timpului ce-l trăim. O însușire de fapte, fiecare pentru sine, și la un loc toate arată câte energii și pasiuni se mișcă pe prundul vioi al întrecerilor. Așa pare lucrul ca și când concepțiile făurite despre viața socială și educativă nici când n'au putut încă produce atâta mișcare și interes în păturile largi ale societăților ca și cu concepția reimprospătată și modernizată a vecinic prețuitului adevăr: „Mens sana in corpore sano”. Și aici dacă voim să câștigăm o scurtă privire caleidoscopică despre scenele pasionante ale sportului vom avea să trecem în tacte clinematice peste unele tablouri caracteristice și din momentul cel dintâi vom putea fi convinși că aici ni se îmbie o lume de manifestațiuni interesante, mișcătoare și pline de energii. Ne vom mira cetind că clubul Blackburn Povers măsurându-se în foot-ball cu clubul Aston-Willa a avut 60.000 de privitori, sau matchul dintre Chelsea și Woolovich a avut 70.000, alte cluburi cari au în aceleași zile luptele lor au fost încunjurați de public pasionat în număr dela 20.000 până la 50-80.000. Mai trebuie să avem în vedere că în o singură zi sunt cam 20 de lupte între cari se împarte lumea; — fiecare district orășenesc are favoritul propriu pe care-l petrece pretutindeni și îl încintă la joc cu strigăte de îmbărbătare — putem lua de-a întregul că din cele 7 milioane de locuitori a Londrei 1.000.000 de oameni se ocupă de fapt din Duminecă în Duminecă parte cu sportul activ, parte privind numai, dar fascinați cu toții de acelaș ideal, având ca țintă scopul comun.

E în deobște cunoscută pasiunea sportivă a Englezilor. Chiar zilele acestea au dat o dovadă aproape miraculoasă. În coloniile din India se face anume sport foarte intensiv: propagatorii sunt Englezii aici colonizați. Deși căldura este tropicală în anotimpurile frumoase, sporturile pasionează toate păturile de aici și animația este generală și unele cluburi nu se dau îndărăt dinaintea celor mai grele piedeci numai ca să poată cultiva pasiunile lor. În relațiuni de comună care nu tocmai ideale preferă mai degrabă oboseli ca să ajungă la câte-o luptă de valoare. Aceasta iese la iveală din măsurarea din urmă a grupelor din Indii la cari s'au prezintat echipe din Bombay, Calcuta și Madras, după ce au făcut călătorii nu tocmai comode pe distanțe de circa 2400 klm. Ba chiar cei din Madras au putut să învingă celelalte echipe odihnite, ceea ce înseamnă o distincție a spiritului lor de întreprindere.

Unde a adunat soarta la un loc doi-trei Englezi acolo se și începe viața sportivă. Ei însăși au adunat o mare parte a lumii sportive în jurul lor. Ni-e cunoscut și nouă că sportul modern din România încă este aproape exclusiv sportul Englezilor colonizați acolo în jurul izvoarelor de petrol de pe valea Prahovei. Chiar în București ei sunt încă în fruntea jocurilor de foot-ball și de rugby, pe lângă dânsii apar numai ca începuturi pronunțătoare acele echipe mai mult ocazionale cari sunt formate de licenții diferitelor licee din capitală și provincie.

Aceste curente grandioase apoi au produs în jurul lor o literatură întreagă. Rubrica predilectă la ziar este tuturora rubrica sportivă, multora le pare această temă ca unicul și eternul

pop al vieții lor. Persoanele solitare abia apucă să-și isprăvească afacerile zilei ca să iasă în aer liber și să poată sta sub dognele favorite ale sportului fascinant. Atât oamenii tineri, cât și cei în etate. Astfel în acest mediu interesant nu mai face impresia miraculosului când ministrul Angliei în timpul lor liber se întâlnește pe teren ca să joace un duel sau quartet de tenis. Fieea lor caracteristică rece până în extrem și pe lângă aceasta genialitatea lor practică este în consecință acestora încă un eflux al intensivei vieți sportive. Statura lor sveltă și prezentabilă s'a dezvoltat și s'a perfecționat pe paștea aerelor în aerul liber și sub vraja efectelor provenite din mișcările grațioase și istete. Chiar tipul gingaș și subtil al danelor engleze este hotărât legătură cu binefacerile mișcărilor din liber: excursiunile, sportul patinului de rodl, de schii și altele au adunat la un loc tot ceea ce are masa engleză mai bun și mai frumos. Ba chiar în atletică și la vânat au arătat damele engleze astfel de rezultate la Olimpiada din Stockholm, ca cari prestațiuni ar fi fost în stare bărbații să câștige campionatul mondial cu o olimpiadă mai înainte.

O notă specială a dat sportului o aureolă glorioasă. Este o însușire care este specială nouă în această legătură ne poate deveni tuturora o domoară nestimată: este iubirea de neam, o iubire peste toată închipuirea omului. Cine a avut norocul să fie de față la olimpiada din Stockholm a putut să vadă la fața locului renașterea iubirii de rasă pe baze nouă cu conținut real și cu rezultate absolut înalte. Atâta sentiment la un loc n'a mai fost poate de când se așază omenimea pentru ideal și progres. Aproape toate popoarele culte adunate la un loc, fiecare mai tare în dorința demonstrării că neamul său este mai apt pentru progres decât celălalt. Triunfele erau pline de admiratori sportivi cari veniseră din cele cinci continente cu mici steagulețe naționale în mâni ca să îmbărbăteze în momente decisive pe atleticiștii lor și să jubileze împreună cu dâșii învingerea atât de apropiată. Când pe ruzile înalte ale stadionului se ridica fălăind stindardul național și învingătorului un ropot de strigăte jubilate din gurile zecilor de mii a asistenței cutremurată văzându-l în semn de gratulație și devotament, iar în aceleași clipe cele cinci continente cu milioanele de oameni sportivi se zguduia sub exclamațiile mulțimei: „Glorie ție Finlandă, ai toată simpatia noastră”.

Aici au dispărut cu totul considerantele diplomatice: aici nu țările au impus ci popoarele. Căntul rusesc a suferit în special lovitură categorice.

Subjugatul popor irlandez în câteva zile la Stockholm a măsurat atâtea lovitură aproape

mortale asupra despoticilor stăpâni dela nord, încât în fața lumii întregi acest nedreptățit popor a stors admirațiunea tuturora. Cauza lor națională a câștigat mai mult în ochii lumii decât toate foloasele aparente ale temușilor lor stăpâni. Taipale finlandezul a fost cel mai sărbătorit aici, las' că Hannes Kohlemainen, Nicklander, Lindbloom și ceilalți campioni au fost totdeauna în mijlocul distincțiilor celor mai înalte. Rezultatul acestui neam asuprit a fost cu adevărat cutropitor, după ce a ajuns să fie plasat, după complexul învingerilor și a plasărilor, după Svedia egoistă, America și Anglia puternică la locul al patrulea cu 52 puncte, până când asupritorii lor din atâtea milioane de locuitori abia au putut produce atât ca să ajungă tocmai la urma scării cu 2 puncte. Acest tablou l'a luat la cunoștință toată lumea sportivă și încă cu atât mai mare consimțire cu cât diplomația rusească a pus la cale diferite metode ca finlandezii să nu mai poată pași pe arena sportivă ca reprezentanți a naționalităților ci numai în coloniile rusești.

PAGINI RASLEȚE.

Flagelele naturei.

§. 2. Inundațiile.

La inundații voiu deosebi cele periodice și normale de cele sporadice și anormale.

Când după ierni grele și omătoase luna lui Mărțișor aduce prea cu graba vânturi calde și soare de primăvară, inundează de regulă și râurile. Cauza e lesne de aflat: topirea repede a zăpezilor dela munți.

Fiind regulate, oamenii le așteaptă cu resemnare. Une-ori fac stricăciuni enorme. Altele ori nu.

Mai ticăloase sunt inundațiile sporadice. Cu cât mai neașteptate, cu atât mai înfricoșate.

Dintre inundațiile periodice cele mai vestite sunt ale Nilului. Egiptul întreg este un dar al Nilului, după observația lui Herodot (cartea II, cap. 5) adevărat pământ nou (aluvii) adus și după de inundațiile fluviului. „Unic în felul său, fluviul Egiptului se umflă vara și inundează câmpiile — zice Lucretius. (De rerum natura, VI, 712—28) — „mai ales udă pământul în ferbințelea dogoritoare, când vânturi de nord, numite vânturi etesice, suflă împotriva cursului. Aceste împiedecă fluviul, apasă îndărăt valurile, pe alvie în sus, le îngrămădește și le silesc în laturi”.

„Se mai poate, că pe timpul inundațiilor cad ploii bogate la izvoarele fluviului, ori soarele strălucitor topește zăpada de pe munții Etiopiei”.

Inundațiile Dâmboviței. — Plimbându-te astăzi pe cheiul Dâmboviței în București, nu ți-ai veni a crede că amarita apă din fundul alviei mai mult murdărie soioasă decât apă, să fi făcut isprăvuri altădată. Și zău, ea făcut-a destule marafeturi, până când au prins-o inginerii în matca actuală. Produs-a înecuri grozave ale Bucureștilor în 1774, 1837, 1851, 1860, 1864—5, pentru a nu vorbi de timpuri mai depărtate.

În astfel de prilejuri, domoala Dâmbovița, cu un debit de 2 metri cubi pe secundă, devenia fluviu năpraznic cu debit de 125—200 m. c. pe secundă. Nu apuca să ajungă la stările Ciorogârlii, ei planu-i fiind ridicat de zăgazurile marilor, se revârșea peste câmpuri și uneori se unia cu apele Ilfovului ca să ineece și mai bine capitala.

În urma zoritei topiri a zăpezilor în luna Martie 1865, Dâmbovița se umfla și se revârșea.

Valea Cotrocenilor, tot Gorganul, tot Isvorul, strada Mihailu Vedă până la podul din dreptul Zlătarilor, tot Dudescul și Antimul, suburbiile lui Radu-Vodă, Vitanul și întreaga câmpie a Filaretului fură, după caracteristica expresiune a ziarului „Trompeta Carpaților”, un singur pelag, o mare întinsă. Apa bătea în poalele colinei pe care se află Teatrul Național. Era un spectacol înfiorător, de a vedea stradele schimbate în puvoae, târând mobile, trăsuri, tot felul de vase de bucătărie, haine, animale. Amestecul acesta era une-ori foarte caraghios. Cei mai mulți locuitori, binesituați ale căror case aveau înălțimea de cel puțin 4 metri, se adăposteau în podul caselor și pe acoperișuri, preferind să moară de foame și desnădejde, decât să-și părăsească avutul. Iute și de grabă s'au organizat ceva ajutoare cărându-se pe bărci și plute. Domnitorul Cuza, foarte atins de această catastrofă, scrie o scrisoare către președintele consiliului, în care amintea inundațiile din 1774, 1837, 1851, mai domoale decât cele din 1860 până la 64—65. Domnitorul arată că principala cauză a furiei, din ce în ce crescândă a inundațiilor, trebuie să fie stărpirea pădurilor. El se plânge, de altă parte, de negrija autorităților, cari desigur puteau prevedea inundația. Negrija complicată cu incorectitudine, căci din 22 bărci câte a dat în 1860 prefecturei poliției, acum nu mai era decât una! Curioasă mănăstorie de bărci!*)

Trec peste inundațiile Tisei și o catastrofă a Seghedinului, dela începutul așa numitei ere constituționale din Ungaria. Tisa s'a regulat bineșor. Seghedinul s'a renovat splendid, cu palate strălucitoare și temniți întunecate...

*) Nestor Urechia: **Căruta poștel.** — Biblioteca pentru toți, Nr. 271 pag. 83—85.

ROMANUL ZIARULUI „ROMÂNUL”

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senicor

— Urmas —

— E mârșav și prost, și josnic, și abject, re-luă cu vioichime Ulinka. Acela care a ofensat de moarte pe frații săi, și a alungat din casa pă-trească pe propria lui soră, nu poate fi decât un ticălos.

— Da, se vorbește...

— Vorbe de felul acesta ar fi în opt zile recunoscut ca niște odioase calomnii. Eu nu-mi pot închipui, tată, cum, înzestrat cu cel mai frumos suflet, cu inima cea mai aleasă, poți să primești tu pe un om care e departe de tine ca pă-mântul de cer, și pe care îl știi tu însuși că-i om necinstit.

— Iată, scumpul meu domn, zise generalul către Cicikof zâmbind, iată o drăguță probă din hărțuiele noastre, nebunata asta mică și eu.” Și întorcându-se spre fică-sa, el adăogă: „Dragul meu copil, dar nu pot să-l dau afară.

— Cineva nu dă afară când știe trăi, dar se

fereste să facă atâtea politete la niște mize-rabili.

— Ce să faci, domnișoară, dacă nu e nimeni care să nu se creadă îndreptat tot la iubirea celorlalți? Până și bruta ține să fie răsfățată și giugiulită. Fiara sălbatecă, închisă între ză-brele de fier, își scoate botul printre zăbrele și zice în limbajul ei: Giugiulește-mă puțin.

— Ha, ha, ha, ha, ha! făcu generalul foarte înveselit printr-o astfel de ieșire; se găsește câte un dobitoc care nu se mulțamește să-și întindă așa botul și să ceară o giugiuleală, ci solicită încrederea, perfectă încredere, a spectatorului cinstit... Ha, ha, ha, ha, ha!” și întreg bustul bravului general se cutremură.

Cicikof își permise și el o mică figură de interjecțiuni batjocuroase, numai cât, ca respect față de general, el se abținu dela ha! și o apucă pe he! „He, he, he, he, he!” făcu el, și întregul lui bust fu de asemenea în mare frământare ca valurile sub bătaia vântului.

„Ha, ha, ha, ha! el fură, jefuiește, ia cu amândouă mâinile banii coroanei, ba încă animalul, mai cere și recompense. Nu se poate, zice el, nu se poate lucra veșnic fără incurajare, iar când încrederea eset meritată... Mângăie-mă puțin pe bot. Ah da! Ha, ha, ha, ha!”

— Generalul meu, Excelența voastră auzi-t'a vorbindu-se de: Să ne vrei negri, fiecare ne va voi albi, zice Cicikof căutând la general cu un aer de tot șiret.

— Nu, niciodată.

E o anecdotă simpatică*). Excelență; era la priițul Gunzovski, pe care îl cunoaște probabil Excelența voastră.

— Nu-l cunosc.

— El avea ca intendent un tânăr German. Acest tânăr, cu prilejul recrutării care se făcea atunci și a altor afaceri, trebui să meargă la oraș, adevărat la reședința guvernământului, și acolo să alerge pe la tribunale, și... mă înțelegi, și de altfel... să ungă pe mulți inși. Cicikof clipocind dintr'un ochiu, exprimă printr'o pantonimă cum se ung oamenii justiției: „De altfel ei, din parte-le, îl ospătară cu atâta imbelșugare încât într'una din zile, prânzind la ei, solicitatorul le zise: „Da, domnilor ar trebui ca să veniți odată cu toții la mine, în țarinele prințului! — Fii liniștit! da, da, avem să mergem! și încă în curând!” Tribunalul avu să se transpore în adevăr peste câteva zile, în partea domeniilor prințului ca să facă o cercetare, o mare anchetă pe țarinele contelui Treocmetief, pe care Excelența voastră îl cunoaște de sigur.

— Nu, nu-l cunosc nici pe ăsta.

(Va urma.)

*) O sumedenie de oameni în Rusia zic simpatic în loc de curios, precum zic restaurațiune în loc de restaurant, bagatel în loc de lucru bogat și măreț, precum Germanii zic fidel pentru comic.

Să trecem la *Parisul* tuturor libertăților și desfrânarilor.

Metropola luminei elegante e des cercetată de inundațiile Senei. S'ar putea scuti, dar curios că bancarii lumii — cum cu drept cuvânt se numesc Francezii — tocmai pentru capitala lor nu au prea jertfit milioanele reclamate de ingineri, ca să se abată valurile Senei, în timpuri de primejdie. Astfel s'a putut întâmpla și înecul Parisului din Ghemar 1910, înec mai ticălos decât al satelor noastre de pe malurile Murășului, unde nu prea calcă picioare de milionari și de ingineri tehnici iscusiți. Iată câteva date din pomelnicul inecurilor Parisului.

Martie 1196. — Inundația Senei. — Poduri rupte. Procesioni cu picioarele desculțe. Scoaterea moaștelor. Regele Filip August se aliază la procesiuni.

Decemvrie 1206. — Podul mic resturnat, cu casele din apropiere. Procesioni cu sicriul sf. Genoveve, patroana Parisului, cu pironul patimelor, cununa de spini, lemnul crucei. Cronicarul adaugă: „După un potop de lacrimi, apele începură a scădea. (Après un déluge de pleurs, les eaux commencerent à baisser)”.

Ghemar 1407. — Desghețuri și inundații. Podul cel mic și podul St.-Mihail sunt rupte. Casele de lângă podul cel mare se surpă. Foamete.

Iunie 1427. — Case înecate. Apele cresc năprasnic. Se fac procesiuni cu picioarele desculțe și trupurile goale (exceptionând ale femeilor). Se poartă cruce, icoane și prapori „cântându-se imnuri și laude lui Dumnezeu Domnului nostru pentru scăparea de potop (chantant hymnes et louanges à Dieu nostre sire pour la pitié de la grant eau)”.

In 1595 inundație și potop „îndreptat mai ales contra protestanților”.

Faur 1640. — Revărsare imensă. Numeroși morți. Înălțimea apei 7.65 metri. Case ruinate.

Ghemar 1651. — Aceleași desastre. Apa crește la 7.80 metri.

Se face propunerea de a se construi la nord de Paris un canal de derivație pentru evitarea acestor desastre.

Faur 1658. — Inundație mai înfricoșată decât cele precedente. Podul Mariei în parte răsturnat cu 22 case. Treizeci persoane înecate. Apa năpădește jumătate orașul și se ridică la 8.81 metri, până la etajul prim al multor case.

Proiectul canalului de derivație, emis cu prilejul inundației din 1651, se reia cu atenție special din partea intendanțului general Pierre Petit. Dar află contradicțorii, mai ales în persoana unui consilier al orașului, care scrie: „In dezastrul nostru trebuie să admitem că scăparea nu se află în mâinile noastre. Aceste inundații, pe cât de frecvente, pe atât de funeste, sunt efectele mâniei ceriului. Să ne ridicăm spiritele deasupra ochilor noștri, să luăm în vedere că examinând pământul pentru a afla un canal, acesta nu se va găsi decât în ceriu. Sfânta Genovevă e canalul divin prin care Dumnezeu ne va trimite tot darul său”.

Și de atunci până astăzi proiectul de derivație rămâne în stadiu platonice, spre bucuria Senei, care își face mendrele la intervaluri scurte: 1677, 1679, 1690, 1693, 1697, 1709, 1711, 1726, 1740, 1751, 1764, 1784, 1802, 1807, 1817 și 1819, 1836, 1876, 1882—3, 1896, 1910. Numai cu rugăciuni nu se regulează riurile.

In Mai 1690 — apa pătrunde în curtea Palatului, în mănăstirea Notre-Dame, în stradele Universității etc.

In Decemvrie 1709, după un timp foarte friguros se revărsă Seina. Cardinalul de Noailles, arhiepiscopul de Paris, ordonă un ajun public și procesiuni la toate bisericile. Sicriul Sf.-Genoveve și al Sfântului Marcel se aduc la Notre-Dame cu ceremonie solemnă.

In Decemvrie 1740 dezastrul cel mai mare din secolul XVIII. Multe cartiere înecate. Iarăș procesiuni publice.

In Ghemar 1910 inundație ticăloasă. Apa crește 8.50 metri. Victime omenești nu sunt. Dar pagube materiale enorme. Subsolumul Parisului e scurmat de civilizația modernă ca de soboli. Căi ferate. Căi electrice. Conducte de apă, de gaz și electricitate. Catacombe. Pivniți. Etc. etc. Închipuiți-vă toate aceste năpădite de apă și veți simți imensitatea daunei, fără a mai vorbi de ravagiile cauzate deasupra solului în Paris și împrejurimi. Debitul Senei ridicat la 8.50 metri face 2500 metri cubi pe secundă, de 12-ori mai

mare decât al Dâmboviței! Astfel a putut pătrunde, până la Champs-Élysées, până la piața Operei, piața du Havre și bulevarde.

„Fără îndoială, că cu toate precauțiunile inginerilor și arhitecților, subsolumul Parisului, e destul de slăbit. Dacă se vor schimba săpăturile, ne putem întreba ce se va întâmpla la un viitor cutremur de pământ? Drept, că mișcările sismice sunt rare la Paris, dar nu sunt imposibile. Fi-vor ele totdeauna așa de inofensive, cum au fost până acuma?! (*Flammariou: L'inondation de Paris, în Bulletin de la Soc. Astr. de France, 1910 pag. 142—3*).

Aș putea adăuga ceva despre inundațiile mărilor. Avem multe date din ultimii patruzeci de ani. În 1868 marea a năpădit coastele Americii de sud, înghițind vapoarele surprinse. În același timp un cutremur a dărâmat mii de case și a omorât mii de oameni. Pământul s'a luat la întrecere cu marea în pustii, după vorba scriiturii: „Și va fi pe pământ strâmtoare a neamurilor în nedomirire de vuetul mării și al valului”. (Luca, XXI, 25).

În 1 Decemvrie 1876 o inundație la delta Brahmaputrei a măturat vre-o 200.000 locuitori. — În 27 August 1883 s'a întâmplat cea mai feroasă catastrofă vulcanică a timpului nou. A erupt vulcanul Krakatoa. O parte a insulei s'a scufundat în mare. Valuri de 30 metri înălțime au năpădit pe țărmurile insulelor lava și Sumatra, nimicind zeci de sate și vre-o 100.000 de oameni. În 15 Iunie 1896, pe la miezul nopții, o inundație grozavă, pe extensiune de 500 km. Apa era prin unele locuri de 25 metri de înălțime. Au fost măturate mii de locuințe și 30.000 de oameni au căzut jertfă.

În comparație cu de aceste, dispar bietele inundații de pe la noi. Adecă „biete” să rămână în vecii vecilor, că mai bucuroși ar fi oamenii să nu le audă nici de nume, decât să le simtească efectele ca în zilele amărâte de acuma.

Gavr. Todica.

ECONOMIE.

Criza din Balcani și situația economică a României.

Berlin, 14/27 Oct.

Mai multe comunicate oficiale au răspândit în Germania știri nefavorabile, pesimistice, despre situația comercială în România în urma crizei balcanice, lucru cu atât mai surprinzător, cât din contră, cercurile financiare ale țării s'au ținut chiar foarte bine în acest timp, chiar mai sigur decât în alte părți.

Iată și textul comunicatului mai recent al consulului Germaniei la București „Lipsa de bani care stăpânește momentan în țară s'a manifestat la acest *ultimo* după et. vechiu (13 Oct. st. n.) prin un număr considerabil de *proteste* atât în capitală cât și în provincă. La aceste proteste sunt, în parte, atinse și firme care erau consiedarte până acum ca *solide*, și care totuș au ajuns în perplexități momentane, din cauza poticnirii debitorilor proprii. Între împrejurările acestea va fi doară bine dacă *furnisorii* germani, mai ales cei din bransa *mărfurilor de manufactură*, se înțeleg cu clienții lor români, cari nici ei n'au motiv de a se acumula cu obligamente în starea aceasta — ca executarea comandelor făcute să se amâne până la proxima limpezire a situației.”

Evident, știrile acestea au produs neliniște și îngrijorare. Ziarele germane însă, în care partea economică are loc de frunte, nu sa'u mulțumit cu afirmările ex-cathedra ale consulului, ci au căutat informații nemijlocite pentru a da orientare sigură cetitorilor lor interesați.

„*Berliner Tageblatt*” a publicat față de comunicatul oficial următoarele date ce și-a

procurat dela persoane de competență desăvârșită:

„Nu se poate afirma că este motiv de neliniște. Insolvențe mai mari n'au fost. E vorba simplu numai de strimtorile unor firme mici, care altcum pentru a profita de starea prezentă au încercat toate mijloacele pentru a exopera un *moratoriu*, care natural, nu li s'a acordat. Un singur punct dificil există anume *exportul de cereale*. Între împrejurări normale acum trebuia să înceapă exportul de cereale din România; de data asta el e împiedecat, pentru că nu sunt vase de transport disponibile. Starea aceasta însă e trecătoare și e probabil că în timp scurt exportul își va lua mersul regulat și vor ajunge în curgere capitalurile legate în cereale.”

Din altă parte i se scrie aceluiaș ziar mare:

„Nu este criză în România, dar de câțiva timp se manifestă o *timiditate financiară* care atinge mai ales straturile de jos, fondate mai slab, ale comerțului, pentru că acelea lucrează cu foarte puține mijloace proprii ci sunt avizate la credit. *Băncile* stau și acum la dispoziția mușterilor lor buni, dar față de cei slăbănogi pe picioare ele sunt vigorose. Mai ales în Moldova se va resimți rezerva băncilor, dacă situația aceasta va dura.

România are mai mulți ani de avânt economic după sine. Grossul comercianților săi e serios, diligent și cinstit. Prezentul e destul serios, dar anii trecuți au adus excedente și au permis prisosuri importante. În sâmburii său România e sănătoasă și poate suporta și economicește orice complicații politice.”

Aceste constatări măgulitoare le publică „*Berliner Tageblatt*” (nr. 547) „din partea unei personalități bine orientate despre raporturile comerciale din România.” În același număr corespondentul său din București scrie:

„Cu teamă s'a așteptat terminul de *ultimo*. Dar s'a dovedit că raporturile sunt cu mult mai viguroase decât cum se credea. Câteva firme au trebuit să anunțe concurs dar aceasta li s'ar fi întâmplat și între alte împrejurări decât cele de astăzi.

Din momentul când se va desfășura normal exportul de cereale, va dispărea grija de parale. Acum, când sunt închise piețele Turciei, Bulgariei, Serbiei, *România are dubla valoare ca teren de consumație*. Ar fi greșit deci dacă Germania rău informată s'ar ține în rezervă, căci aceasta ar fi în detrimentul industriei Germane.”

Suntem mândri că România este astfel apreciată în cercuri germane a căror precauțiune prudentă e caracteristică. Y—n.

Bibliografie.

A apărut revista literară ilustrată săptămânală „*Cosinzeana*” Nr. 43—1912, cu următorul cuprins: Ion Agârbiceanu: Interogator. Z. Bărsan: Cântece, poezii. Anatole France: Sihas-trul, trad. C. Cosmin: Din stele, poezie. D. M. Cronică documentară: Mărturie din trecut. Elena Farago: Fata Hangiului, poezie. T. L. Blaga: Tutunul. A. Fogazzaro — D. Tomescu: Misterul poetului, roman. Nora: Cântece, poezie. Flori de-o zi; F. N.: Un adevărat erou. R. M.: Aeroplanelle și războiul. S. B.: Treisute de inele.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Un candidat de avocat

praxă completă află aplicare momentană în
biblioteca subscrierului

(1 527-3)

Dr. Sever Ispravnic,
adv. Arad.

Creme pentru față, pudre

șamponi, parfumerii etc. de vânzare — mare
sortiment — la drogheria și parfumeria **Tö-**
ndör és T-sa, Arad Fő-tér.

(To 518)

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum
și hârtie și revizite de scris se capătă cu preț
ieftine la librăria **Fichler Sándor**, Arad,
Libertății (Szabadság-tér) nr. 1.

(No 107-100)

Un candidat de avocat

praxă bună, care pe lângă limba perfectă
dehăru posedă un stil românesc corespunzător.
Postul se poate ocupa momentan.

Dr. Mátyás Lázár, adv.
Sibiu (Nagyszeben.)

Aviz.

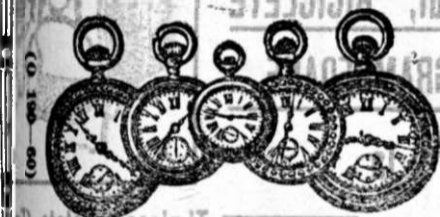
Am onoare a aduce la cunoștința on.
din Arad și provincie, că mi-au sosit
pălării de toamnă și iarnă, pe
care le vând cu prețuri foarte ieftine.
Magazin permanent de pălării de doliu.
Creat totfelul de transformări de pălării,
în timp scurt, cu prețuri foarte ieftine.

Roagă binevoitorul sprijin:

Amtmann M.
Arad, str. Zrinyi.

CAROL ORENDI junior,
orologier și aurar.

ATELIER DE REPARAT OROLOAGE ȘI BIJUTERII
NAGYVÁRAD, Teleki utca 24.

Reparaturi speciale de oroloage și bijuterii, pe
lângă garanția. Atelier provăzută cu cele mai mo-
derne mașini. Ține în depozit toate partile con-
stitutive existente de oroloage. Asigurarea oro-
loagelor și a sticlelor dela oroloage contra spar-
gerii. Reparaturi de oroloage de precizie.
Prețuri ieftine. Lucrare esecelentă.

(Ba 116-280)

Gustați

Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”.

A. Slepák, giuvaergiu și
ceasornicar
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de
aur, argint și nickel, în ceasuri de părete.
Giuvaerice fine, cu brillante, obiecte de lux
în argint și articole opace. În atelierul meu
se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume
giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanția.
Prețuri solide! — Serviciu prompt!

**Dacă voți să faceți
mare economie în bani**

atunci necondiționat să cercetați
noul magazin restaurat de haine
pentru bărbați, băieți și copii a lui

Korányi Jenő, Arad,
Szabadság-tér.

Tot aici se află asortiment foarte
bogat de tot felul de ghete, pălării
și articlii de modă pentru bărbați
Prețuri foarte ieftine.

**Grăbiți a vă folosi de acest
prilej rar!**
(Ko 496-10)

Atențiune!

50.000 perechi de ghete!

4 perechi de ghete numai cu cor. 7.90
Din cauza încetării plăților mai multor fabrici mari
sunt nevoiți a pune în vânzare numeroase perechi
de ghete cu prețuri foarte reduse. Deci, pun în
vânzare, oricui, 2 perechi de ghete pentru domni
cu bandă, și 2 perechi, pentru dame, din piele brună
ori neagră, cu talpă durabilă, foarte elegante, toate
4 perechile costă numai cor. 7.90 Expediere cu
ramburs.

F. Windisch

export de ghete

KRAKOVIA—KRAKAU, nr. 3/50

Mărfurile necorespunzătoare le schimb, ori reântore
(Vi 538) bani pentru ele.

Petru Moga

pantofar pentru domni, dame și ortoped
Cluj-Kolozsvár piața Bocskai nr. 8.

(lângă farmacia Biró).

Execută după cea mai nouă modă și
din materialul cel mai excelent totfelul
de ghete pentru domni,
dame și copii, precum
și ghete pentru picioare
suferinde, cu prețurile
cele mai moderate.

(Mo 138-30)

În atenția pomicultorilor!

Ofer altol de pruni bosniaci ca
»Balkanska Carica« (Regina bal-
canului) și »Kraljica Bosne« (Re-
gina Bosniei). — Altoiul de 2-3
ani cu coroană admirabilă e cel
mai bun din diferitele soiuri de
pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și
foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August,
când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fa-
bricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu
sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca
de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade
frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost
premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din par-
tea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din
Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu me-
dalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900
cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară
din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu
medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez

Sava T. Kojdić,

K 500) mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Plugul „JURENAK”

brevetat

mecanism simplu, a ie cildug no equititate adha
întrebuțare ușoară,
regulare ușoară, **Irreilets**
cu aproape 50% ară mai mult,
” ” 30% reclamă mai puțină putere, **ib**
este cel mai perfect și este plugul viitorului,

Catalog de prețuri trimite cu plăcere:

(Ju 425)

Jurenák' szab. ekegyár részvénytárs. Marosvásárhely.

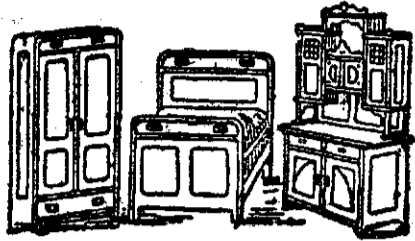
Mobile in toate stilurile. • **moderne**
cea mai solidă executare

pe lângă garanță recomandă

EMIL PETRUȚIU

— fabrică de mobile —

— Telefon nr. 47 cu legătură în întreg comitatul. —

SIBIIU

Salzgasse n-rul 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărare.

P 184-60

Totfelul de
mobile de fer și
aramă, matrate,

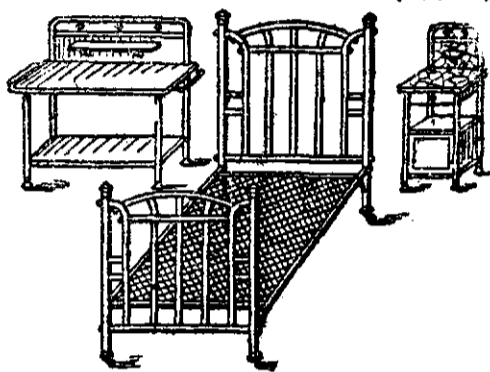
se vând cu prețuri fa-
vorabile la

CZELL și FRANCK

fabrică de mobile de fer, aramă și bănel pentru școale

BRAȘOV.

Catalog de prețuri în limba maghiară și germană, se trimite gratis.

(Ce 200-)

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE
GEORGE RUMMEL

SIBIIU, HONTERUSGASSE Nr. 5.

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stim. dame cele mai nouă și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie iau probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. — **Convingerea e siguranța cea mai bună!** — Rugând sprijin

Cu stimă:

GEORGE RUMMEL

(Ru 66-30)

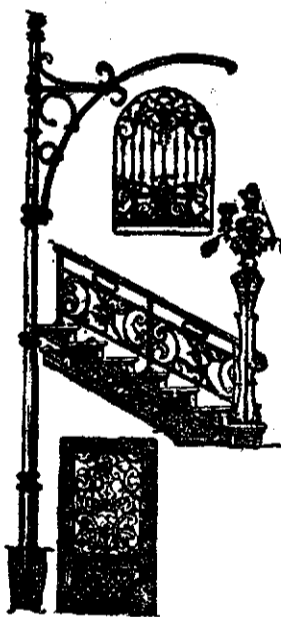
Cel mai mare magazin de blănărie

DUDÁS SÁNDOR Kolozsvár Unio-u. 12.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, mașoane, boare, căciuli pentru domni și doamne, ultima modă și lucrata cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-ul rang.

(Du 320-)

Urmașul lui **OLASZ ANDRÁS**

GROSZ FRIGYES LĂCĂTUȘER PT. ZIDIRI ȘI PT. LUCRĂRI DE ARTĂ ALBA-JULIA (Byulafehérvár) V., str. Széchenyi nr. 7.

Execut tot felul de lucrări în branșa mea, și anume: aranjamente pentru zidiri, porți de fier, gratii, grilajuri pentru morminte, lucrări de lăcătușerie, acoperișe de sticlă, reparări de mașini, zidiri pentru încălzit și cuptoare de fert, precum și reparări, obiecte de lux, etc. etc., cu prețurile cele mai convenabile și serviciu prompt.

Rog binevoitorul sprijin al on. public.

Cu stimă: (O 183-30)

Olasz András

ATENȚIUNE!

Aduc la cunoștința on. public și a on. mei clienți, că în

atelierul meu de croitorie
din **ARAD, str. Hunyadi, nr. 3.**

primesc spre executare totfelul de haine, uniforme pentru preoți, ofițeri și voluntari, precum și librete. Execuție elegantă, croiu modern. Experiențele îndelungate câștigate ca eroitor la cele mai de seamă firme, precum și la firmele LEO FRANK și LUDOVIC TOTH de INÓKAI sunt o dovadă, că voi putea să satisfac tuturor pretențiilor celor mai delicate.

Roagă binevoitorul sprijin:

Windt Iános,
croitor pentru bărbați

V1 377-19

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat **MAȘINI**
de cusut, **BICICLETE**
: și **GRAMOFOANE** :

la

Katzky és T-sa, mechanic Timișoara-Cetate (Temesvár-B) Mercy-u. 10.

Mare asortiment de plăci excelente; mașini de cusut, gramofone, dactilografe și biciclete se reparază cu prețuri ieftine.

Pomana porcului

se ține în fiecare Sâmbătă la „Iános Vitéz” strada Weitzer Iános, palatul greco-catolic. Bucătărie excelentă, mâncări gustoase, vinuri curate de Méneș și Giroc. Serviciu conștiințios și prompt. Prețuri foarte ieftine.

Rog binevoitorul sprijin

cu stimă deosebită:

Stefan Sütő,
ospătar.

(S 522-3)

Nou atelier de croitorie pentru domni.

Aduc la cunoștința on. cunoscuți și a onor. public, că am deschis

o croitorie modernă pentru domni

în plața Thököly nr. 2. (Casa Tabakovics). Pe baza experiențelor câștigate la diferite firme cunoscute din loc, sunt în plăcuta pozițiune să pot satisface tuturor pretențiilor celor mai delicate ale on. mei mușterii.

Cu mustre fine de toamnă servesc cu plăcere.

Rog binevoitorul sprijin:
Baranyi Ferencz,

croitor pentru domni.

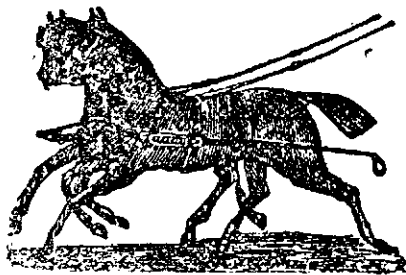
[Ba 405—10]

Atelier de curelărie, pelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

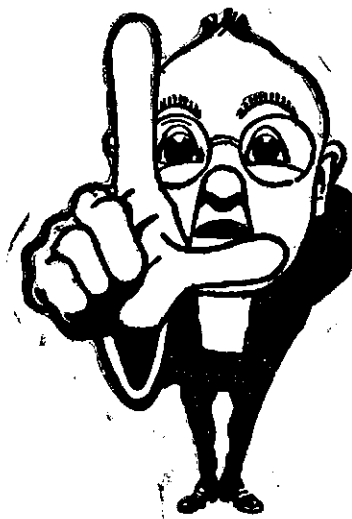

Magazina bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite pe pictor. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cal dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Dacă comandați ceva

ori cereți prospecte dela cei ce inserează anunțuri în ziarul nostru, vă rugăm

să vă referiți la ziarul nostru.

Făcând-o aceasta cererilor d-voastre li-se vor da deosebită atenție, veți fi bine serviți, firmele respective având nevoie de recomandăția noastră. În caz, că am prinii oarecari plângeri în contra vre-unei din aceste firme, am înceta imediat a mai recomanda firma respectivă.

Administrația ziarului
„ROMANUL”.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aceasta, cum sunt dureri de dinți, sgârceiuri, arsuri, apăsare, în stomac, iritație de vomare, greață, răgăiel, etc. folosește:

Purgativul de fier (epohajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

(Ro 227—104)

Dacă voți să cumpărați

Tea și rum fin

să vă adresați firmei

VOJTEK și WEISZ

in **ARAD.**

TEA:

	Cor.
1 pachet mixtură f. fină	—50
1 " " " "	1—
1 " " " "	2—
1 " " fină 1/4 klg.	250
1 " sfărmături fine	—40
1 " " " "	—80
1 " " " kg.	7—
1 " POPOFF nr. 4	7—
1 " " " 6	550
1 " " " 8	450

RUM:

	Cor.
1/2 litru „Hungaria”	110
1 " " "	220
1/2 " Jamaica II	130
1 " " II	260
1 " " I	180
1 " " I	360
1/3 " „fortior”	270
1 " " "	540
1/2 " „antiqu”	370
1 " " "	740

Comenzile făcute cu poșta se expediază prompt.

(Vo 506—)

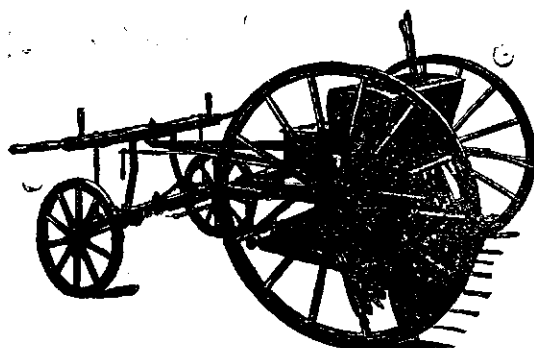
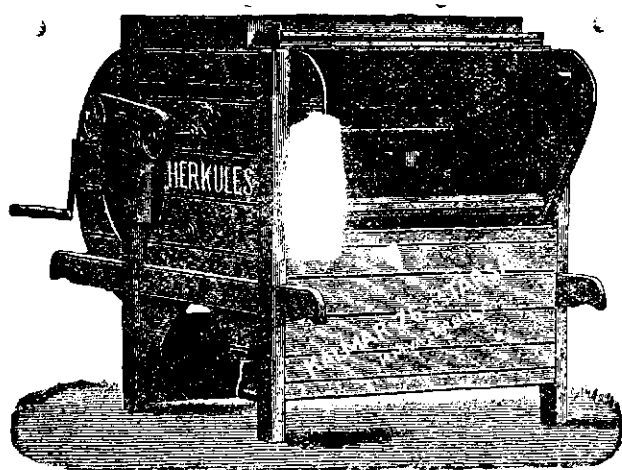
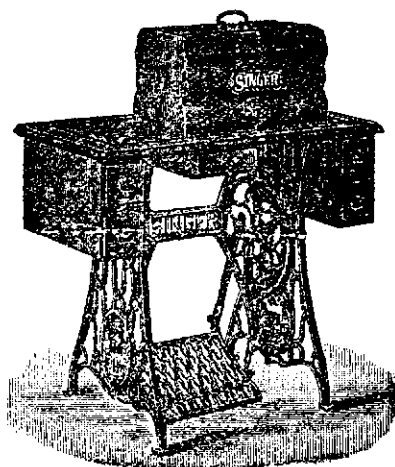
MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

A R A D, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea on. pu-
blic asupra marelui meu
magazin de totfelul de ma-
șini agricole cum sunt:
mașini de sămănat, tree-
rat, pluguri grape, preșuri,
și mori de struguri, ma-
șini de cusut.

Mai departe reconstruez
tot felul de Locomobile
să umble singure.

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

CENTRALA: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér nr. 1. (Palatul Mocsonyi).

FILIALELE: Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Deta, — Vinga.

Capital propriu 2,600.000 K Depuneri 5,500,000 K

TELEFON: Centrala, Direcțiunea nr. 510. — Contabilitatea nr. 1149. — Filiala Buziaș nr. 10.,
Filiala Recaș nr. 14, Filiala Ciacova nr. 16, Filiala Deta nr. 26, Filiala Vinga nr. 16.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează
libel. Administrează depuneri cu casete de eco-
nomizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei
depuse 4 și jumătate și 5 procente interese
fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de inte-
rese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 coroane, după starea
cassei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu
acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi ipotecare pe case de
inchiriat și pe proprietăți de pământ. —

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia”

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL” și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN”

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc în-
trarea sa în activitate, în serviciul cultural al neamului,
stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
îi dă putința să execute lucrări alese și
○ ○ artistice în ale tipografiei, ○ ○

Tipografia „Concordia”

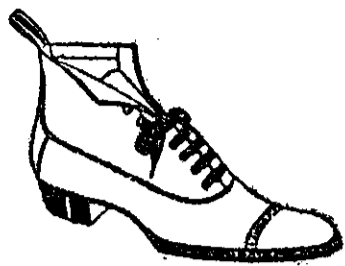
are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru națio-
nal, încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitații, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se compută cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia”

Roagă onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.

Telefon pentru oraș și interurban Nr. 750.

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

Ve 347-156 magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

bulev. Andrassy nr. 20

(Temesvár) Cetate-Balváros, Hunyadl-u. nr. 10.

Anunț.

S'a deschis marea prăvălie de modă pentru bărbați și copii

CINTEA și HAU
LUGOJ (Palatul reformat).

Avem onoare a atrage atențiunea on. public asupra prăvăliei noastre nouă și cu totul modernă, înzestrată cu marfa cea mai solidă și fină din patrie și străinătate, și astfel aranjată, încât suntem în plăcuta poziție de a satisface toate cerințele onor. public. In special suntem în plăcuta poziție a recomanda on. public specialitățile de albituri pentru bărbați, și de ghete pentru bărbați, dame și copii. Rugându-ne de binevoitorul sprijin suntem

Cu stimă:

Cintea și Hau

CI 99-60

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Bobalna lângă Orăștie a cărui proprietar o Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și desvoltați la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiee care viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna“

(A 539)

Bábolna (u. p. Szászváros).

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA IN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nr. 1-2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Chișineu (Kisjenő) Șiria (Világos), și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000— Cdr.
Fond de rezervă 2,000.000— Cdr.
Depuneri spre fructificare 15,000,000— Cor.
Circulațiunea anuală 400,000.000— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocare pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragere.

Primește depuneri spre fructificare despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat din al seu